

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENCZ-U.: 13. SZ
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A statisztika tanulságai. (é.)	513
A tej mint mezőgazdasági termék értékesítése szövetkezeti uton I. Cézár Károly.	514
XIII. tenyészállatkiállításunk. VI. J.	515
Egy gazdaság ismertetése. (Jeligés pályadolgozat) I.	167
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. —r —ő.	517
Egyleti élet.	517
Vegyes közlemények	518
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	
Tőzsde.	520
Hirdetések	

A statisztika tanulságai.

(é.) Egy nemzet vagyoni erejének állapota nem a nemzetet tevő egyes osztályok panaszából és kívánságaiból állapítható meg, hanem azokból az adatokból, melyek minden osztályt magukban foglalva, ennek az erőnek fokát számokban mutatják ki. A nemzet vagyoni erejének és vagyoni fejlődésének egyik legjobb fokmérője a *külkereskedelmünk forgalmáról* kiadott statisztika. Amit a gazda termel, amit az iparos földolgoz, amit a kereskedő forgalomba hoz, azt nem mind benn az országban fogyasztják el s az nem mind elég a szükséglet kielégítésére, a külállamokkal való kereskedelem útján értékesíthetjük fölöslegünket, ennek útján kapjuk a szükséges és nálunk elő nem állított vagy nem elég nagy mennyiségben előállított cikkeket. Nagyobb a fölöslegünk, mint a saját termelésünk által ki nem elégített szükséglet, akkor kereskedelmi mérlegünk aktív lesz, ellenkező esetben passzív. Az aktivitás emelkedése, a fejlődést mutatja; a passzivitás emelkedése pangást vagy visszafejlődést jelent a nemzet háztartásában és szemünk elé állítja, hogy kevesebbet termeltünk, mint ami fogyasztásunkra kell, vagy hogy sokat termeltünk és az még sem elég. És ez az eset áll be, mikor a termelés már nem fokozható és a fogyasztás már nem csökkenthető.

Ha az 1899. évi külkereskedelmi forgalom adatait ezekből a szempontokból nézzük és ha a kivitelre kerülő fölöslegünk és behozatalra szoruló szükségletünk értékét összevetjük, valóban azt találjuk, amit a hivatalos kommentár is mond, hogy: „az 1899. év ha nem is teljesen meddő, de mindenestre a kevésbé kielégítő évek közé tartozott. Pangás, sőt visszaesés a legtöbb téren, a vállalkozási kedv erős hanyatlása, a mezőgazdaság árának csökkenése s ezzel kapcsolatban az iparcikkek árjaiban beállott jelentékeny emelkedés”, igen, ez az 1899. év negatív gazdasági eredménye. Ki nem érzi ezt az országban? Nincs olyan osztály, nincs olyan egyén. Kivitelünk értéke a behozatal értékét meghaladja ugyan 174 millió koronával, de ha tekintetbe vesszük, hogy ez a csekély többlet olyan kivitel mellett volt, amely az előző évek bármelyikénél nagyobb, akkor kétségtelen az, hogy a terméketlen fogyasztás növekedése eredményezi a „pangást, a visszaesést.” Összes forgalmi érték 2400 millió korona volt s ebben az óriási összegben elenyésző csekélyesség nemzetgazdálkodásunk nem is egy ezredrésnyi nyeresége.

Forgalmunknak jellemző vonása most is nyersterményeknek és némely félgyártmányoké a nyugat felé való ki-, iparcikkeknek a nyugatról való behozatala volt. Összes forgal-

munk jóval több, mint háromnegyed része 80 %-a cca 1830 millió korona értékben a közös vámterület határai közt bonyolódott le. Kivitelünk 857 millió korona értékű, vagyis az egész 1200 korona érték több mint 70%-a Ausztriára esik; a behozatali, 1198 milliónyi értékűből nem kevesebb, mint 938 millió, tehát több mint 80% Ausztria hányada. Tekintsünk politikai elfogulatlanság nélkül a dolgok mélyére és azt fogjuk látni, ha a közös vámterület és az önálló vámterület előnyeit és hátrányait mérlegeljük, hogy a közös vámterület a mezőgazdaság javára, az ipar hátrányára van, az önálló vámterület a mezőgazdaság hátrányára, az ipar előnyére volna. S ha a kassai gazdakongresszus többsége s ha Mérey szavai szerint a gazdák 90%-a mégis az önálló vámterület mellett van, az nem jól megfontolt gazdasági érdek, az csak politikai hitelv. Az osztrák agráriusoknak a dolgok természetéből kifolyóan éppen az ellenkező, az önálló vámterület volna kívánatos s az osztrák agráriusok organuma mégis a kassai gyűlés epizódjáról a következőket mondja: „Egy szónok azt állította, hogy a gazdák 90 %-a az önálló vámterületet kívánja s hogy a kongresszus ezt a kérdést úgy kerülgeti, mint macska a forró kását. Ha mindazonáltal Zselénszki gróf minden indítványát elfogadták, (De nem fogadták el, mert éppen a 2-ikat, a vámközösségről szólót maga az indítványozó a szavazás előtt visszavonta) ez azt mutatja, hogy mennyire el van Magyarországon az Ausztriától való gazdasági elválás eszméje terjedve. És ez érthetetlen a magyar gazdák részéről, mert hiszen termékeik kivitelének 85 %-ának vevője Ausztria.” Ausztriában, ott igen is kell, hogy az önálló vámterület mellett legyenek a gazdák s a „Wiener Landw. Presse” örömmel is jegyzi meg: „Ha a magyar gazdáknak csakugyan 90%-a osztja ezt a véleményét, akkor bizvást várhatjuk, hogy ezt a közös célt minden erejükkel törekednek elérni és ennek folytán mihamarabb el is fogják érni.” Ha nem is 85 de mint láttuk 70% az, ami nyersterménykivitelünk Ausztriára esik, akkor sincs a magyar gazdaközönségnek semmi oka sem a külön vámterületet kívánnia, hogy konkurrálnia kelljen eddigi biztos és jó piacán Oroszországgal, Romániával, Németországgal. Ha az egész közgazdaság nézőpontjára helyezkedünk, akkor mérlegelnünk kell, hogy a közös vámterület által a mezőgazdaságnak szerzett előnyök vannak-e olyan nagyok, mint az iparnak ez által okozott károk. De a gazdáknak a maguk szempontjából ez idő szerint a közös vámterület ellen állást foglalniok nem lehet, mellette kell kardoskodniok.

Bizonyítékai ennek kiviteli statisztikánk

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÜDÖN

cs és kir.

udvari szállító

magkereskedése

Budapesten vásárol:

minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napiáron mindenféle gazdasági magot, és pedig:

lőheremagot, (28)
luczeruát,
biborherét,
fehér herét,
nyulszapukát,
baltaczimet,
tavaszi búkkönyt,
mustármagot,
lenmagot,
fehér kölest,
vörös kölest,
kendermagot,
gomborkát,
napraforgót,
csibehurt stb stb.
továbbá:
akácsmagot,
gleditschiamagot,

Konyha berendezési cikkek!

TAUFFER DEZSŐ vaskereskedése Kolozsvárt.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a **Mátyás király-tér (főter) 8. szám alatt** a „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank” palotájában a mai kor igényeinek megfelelő

vaskereskedést nyitottam.

Raktárt tartok mindennemű rudivasból és vaslemezéből, épületbutorvasalásból, gazdasági kellékekből, továbbá nagy gondot fordítok a konyha berendezésben előforduló cikkekre, u. m. zománcozott, lemez és öntött edényekre, China ezüst és alpaca tárgyakra és minden idetartozó cikkekre. Midőn a nagyérdemű közönség becses figyelmét üzletemre felhívni bátorodom, legszolidabb árákról és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom. A nagyérdemű közönség szíve támogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Tauffer Dezső
kereskedő.

(430.)

adatai. Kivitelünk még mindig tulnyomóan mezőgazdasági termékekből van. Gabonából és lisztből 397 millió koronát vettünk be, míg az előző évben 390 milliót. Ez a többlet azonban 4 millió méterháza több kivitelből származott, úgy, hogy csak a devalvált buza- és lisztárak mellett érthető, hogy miért emelkedett a kivitel értéke olyan kevéssel. Ha részletezzük ezt a csoportot, azt látjuk, hogy a liszt kiviteli mennyisége 800,000 mmázzsal nagyobb volt, mint az előző évben és az érték mégis körülbelül 19 millió koronával kisebb. Buzakivitelünk jóval emelkedett, itt is azonban a kivitt mennyiség sokkal erősebben nőtt, mint az érte bejött érték. Szomorú perspektíva ez ránk nézve. Egyoldalú üzemenyszerünk vonszolja magával az alacsony árak egész közgazdaságunkra kiható romboló hatását. S a gazda tovább termel búzát és mindig búzát, az intenzitás terjedésének egyedüli jele a legelők folytonos feltörése a buza-termelés fokozásának céljából, s az intenzitásnak egyéb, okos terjedését: az észszerű befektetést, a szükséges felszerelést és talajjavítást lehetetlenné teszik a rossz hitelviszonyok. Így hat ki a mezőgazdaság tevékenysége a kereskedelemre és iparra s a circulus vitiosus belefoglalja magába magát a gazdát első sorban.

Vágóállatkivitelünk megfelelő jó árban értékesül a külföldön s ha kedvezőbben alakult is, mennyiségileg és értékileg is, még mindig távol vagyunk attól, hogy ez a kivitel elérje az elérhető fokot. Még mindig távol vagyunk attól, hogy mint az észak-amerikai farmerok a gazdálkodás súlypontját a jóságártásra helyezzük át, ott a, hol az jövedelmező lehetne, addig, a míg az jövedelmező volna.

Hogy kivitelünk ingadozó jövedelmével szemben behozatalunk egy állandó óriási terhe áll, az megint a statisztikai adatokból tűnik elő. S míg nyersterményeink ára folyton súlyed, vagy legjobb esetben stagnál, azt még tetőzi a behozott iparcikkek árainak folytonos nagymértékű emelkedése. Nézzük az ellentétet: a kivitt liszt értéke megegyez körülbelül a behozott pamutszövetek értékével. Az első 147 millió, a második 142 millió korona, de míg a lisztből befolyt érték 19 millióval *csökkent*, addig a pamutszövet mennyisége 6.5%-al, az érték mégis 18 millióval, 14.5%-al *gyarapodott*. A magyar szövöiparnak elmaradottsága világlik ki abból, hogy a behozatal értéke a fonó és szövőipar készítményeinél és ruházatoknál 450 millió koronára rug.

És még fájóbb tudat, hogy mindezekről az önálló vámterületben is csak hosszú idő múlva, vagy sohasem, megrázkódtatások nélkül pedig egyáltalában nem tudnánk megszabadulni. Most amugy is roskatag közgazdaságunkat pedig még kisebb rázkódásoktól is óva kell óvnunk. Az még kérdés, hogy az egész közgazdaság részére jobb volna-e az önálló vámterület, mint a vámközösség, de a kik az önálló vámterület mellett érvelnek, azok a közgazdák ezt csak úgy érthetik, hogy a mit így a mezőgazdasági terményeknél veszítenének, azt ellensúlyozná a magyar ipar fejlődésével elérhető nyereség. Ez még vitatható és vitatható kérdés, de a gazdáknak maguknak nincs okok a közös vámterület ellen agitálni, mert az az egy kétségtelen, hogy

nyersterményeinknek Ausztria igen jó piaca s hogy ilyen állandó jó piacot a vámkülföldön talán nem tudnánk nyerni.

A tej, mint mezőgazdasági termék értékesítése, szövetkezeti uton.*)

Manapság — a mostani nyomasztó gazdasági viszonyok mellett — mindenki azon gondolkozik, miként fokozhatná jövedelmét, miként vehetne ki gazdaságából annyi jövedelmet, hogy magát kellőleg, szerényen fentarthassa, övéinek jövőjét biztosíthassa. Általános a panasz minden téren, a társadalom minden rétegében a mostani nehéz megélhetési viszonyok miatt. De ha panaszt emelhet valamelyik osztály, úgy bizonyára a kiscgazdák igen. Hiszen még be sem takarította jóformán termését, már el van adva. S ha ez nem is közvetve esetleg be, kénytelen a behordás, betakarítás után terményeit úgy a hogy veszik, akkor a mikor legolcsóbb, eladni, mert rá van szorulva, ebből kell fedeznie mindent.

S mit tesz a kis gazda, ha évi termését eladta s kilátása sincs új jövedelemre? Adóságot csinál, míg hitele van, de új jövedelmi forrásról nem gondoskodik.

A magyar kormány figyelmét sem kerülte ki a kiscgazdák e nyomasztó helyzete s igyekezett új jövedelmi forrásokról gondoskodni. Ilyen jövedelmi forrás lenne a gyümölcsstermelés, bortermelés, illetve a régi szőlők felújítása. Ilyen lenne a nád- és vesszőkellő ipari feldolgozása, stb. stb.

A magyar kormány mindezekben segítségére jön a magyar gazdának, de mindent tőle sem várhatunk, mi kell meg tegyük a kezdő lépéseket: az önségélytől várhatunk legnagyobb sikereket! „Segíts magadon, az Isten is megsegít!” mondja a közmondás.

Egy ilyen új jövedelmi forrás kínálkozik, a mely nálunk még nagyon el van hanyagolva, kihasználatlanul fekszik: a *tejtermelés*.

A tej majdnem minden kis gazdaságban szerepel, mint melléktermék, csak az a kár, hogy nem mint jövedelmi forrás. De értékesítheti-e, átalakíthatja-e tejtermését állandó jövedelemmé egymaga a kis gazda? Határozottan nem! Csakis szövetkezeti uton, tejszövetkezetek létesítése útján! Az ember egymaga gyenge és tehetetlen bizonyos dolgok kivételére. Csak másokkal egyesülve erős és hatalmas s csak másokkal egyesülve képes nagy terveket, dolgokat végrehajtani. „Csak egyesült erő létesítheti azt, a mire az egyének csak törekedni lehet.”

Igy vagyunk a tej, mint mezőgazdasági termék értékesítésével is. A mit egyesek a tej értékesítésénél el nem érhetnek, elérhetjük azt szövetkezeti uton, ha t. i. egyesülünk, tejszövetkezetté alakulunk.

Micsoda tehát az a tejszövetkezet?

Több termelő egyén társulása a célból, hogy tejtermékeiket szövetkezeti uton értékesítsék, lehetővé téve ezáltal azt, hogy a legkisebb mennyiségtől a legnagyobb mennyiségig minden felesleges tej értékesíthető legyen.

Hogy a kis gazda is megismerkedhessék a tejszövetkezetek hasznosságával, a tejkezelés mikéntje és értékesítésének módzataival,

*) Pályamunka a lapunk által 4. sz. alatt hirdetett pályázatra.

a földművelésügyi m. kir. minister évenként Gödöllőn és Sárváron néptanítók számára tejgazdasági tanfolyamokat rendez.

Egy ilyen tanfolyamot 1898. év nyarán magam is végighallgattam s mondhatom igen sok érdekes és hasznos dolgot volt alkalmam elsajátítani a tej feldolgozása és értékesítése körül.

A földművelésügyi minister intenciójának óhajtok megfelelni, midőn e valóban új jövedelmi forrásra felhívom a magyar gazdákat: a tejnek értékesítésére, jövedelmi forrássá tételére, mely eddig parlagon hevert, kibányászatlanul állt!

Hogy mily óriási összegeket szerezhetünk be a tej feldolgozása által, az kitűnik az orsz-tejgazdasági felügyelőség által alakított és berendezett tejszövetkezetek 1897. évi működéséről szóló hiteles adatokból. 1897. évben működött az országban 29 tejszövetkezet. Bevételük volt 318.786 forint, míg a tejszövetkezetek megalakulása előtt alig vettek be 1600 frtot a tejért és annak termékeikért. Ma van az országban 116 tejszövetkezet. Van 10.402 tagja, 19701 üzletrészszel. Ezek 1898-ban 10.5 millió liter tejet szállítottak s 420.838 kiló vaját készítették. Bevételük 576 ezer forint volt. Azt hiszem több magyarázat ide nem kell, hisz a számok eléggé bizonyítanak.

De másrészt mennyire megváltozik rövid idő alatt annak a községnek a képe, hol ilyen tejszövetkezeteket alakítanak. Az állattenyésztés — a mezőgazdaság alapja — láthatólag föllendül, mert belátják azt a gazdák, hogy akármennyi tejet termeljenek, azt az utolsó cseppig tudják értékesíteni; jobb tejelő állatokat szereznek be; az állatállományt szaporítják, szükségkép az állatok takarmányozására is nagyobb gondot fordítanak, mert tudják azt, hogy a feletetett jobb takarmány is kamatostól visszatérül. A jobb takarmányozással kapcsolatban van a bővebb és jobb trágyatermelés, mert nagy a különbség a szalmán tartott állat és a jól takarmányozott állat trágyája között.

A mezőgazdaság is föllendül, mert folytonosan visszaadhatja a gazda földjének a kihasznált és terményeivel elhordott tápanyagokat s így természetesen földje is jobban fog teremni, többet fog jövedelmezni.

Ilyen átalakítást vihet véghez egy tejszövetkezet, ha azt megbízható, jól irányító kezek vezetik! S melyik községben ne volna nekünk ügybuzgó, lelkes vezetők?!

Létesítsünk tehát tejszövetkezeteket, hogy sok marhát tarthassunk, mert hisz látjuk, hogy a legelők felosztása az állattartást nehezebbé és drágábbá tette, a mi aztán azt eredményezte, hogy az állatállomány a gazdák kezében fogyni kezd és csak arra szorítkoznak az állattartásban, a mi elkerülhetetlen. Pedig a gazdálkodás állattartás nélkül! nem sokat ér. Az istállótrágyát nem pótolja semmi.

Gondoljunk tehát a hasznot adó állattartásra s itt magamagát ajánlja a tejszövetkezet, mely vajkészítésre alakul. Itt a marhatajtás jól kifizeti magát.

Ha valaki ellátogat idegen országokba, pl. Németországba, Hollandiába, Svédországban és másutt csodadolgokat lát. Látja pedig azt, hogy az odavaló gazdák, a kik legtöbb részé- és másutt csodadolgokat lát. Látja pedig azt,

Bányai Sámuel és Fia

KOLOZSVÁR,

Mátyás király-tér 8. szám.

Női felöltő és szücsáru raktárunkat a téli ujdonságokkal dűsan elláttuk, mire a n. é. közönség b. figyelmét bátrak vagyunk felhívni.

Tisztelettel

Bányai Sámuel és Fia.

hogy az odavaló gazdák, a kik legtöbbjének alig van több földje, mint a melyen egy hat ökrös szekér meg tud fordulni, jólétben vannak.

Ugyan mi lehet az ő titkuk, hogy ilyen kis földeken, — melyek még többnyire silányak is — boldogulnak?

Az ő titkuk nem titok, tudhatná minden gazda. Tudják is talán a legtöbben, de — fájdalom — kevesen követik a jó példát!

A föld jó művelése, sok takarmánytermesztés, sok állattartás és az ezzel kapcsolatosan úzótt *tejgazdaság* az, mely mai napra a gazda boldogulását még kis darab földön is biztosítja.

Attól ne féljen senki, hogy a felszaporodó tejet, vaját és egyéb tejtermékeket nem lehet értékesíteni. Lehet nagyon is jól, csak a módját kell tudni!

Ha tehát azt akarjuk, hogy egyrészt új jövedelmi forráshoz jussunk, másrészt állattenyésztésünk föllendüljön, mezőgazdaságunk virágzásnak induljon: termeljünk sok tejet s

ben eddig tejtermékeiket a gazdák sehogys tudták értékesíteni, összegyűjtse, megmentse a felesleges, amugy is elkallódó tejmenyiséget s bármi kevés jövedelmet biztosítson a termelőnek.

(Folytatjuk.)

XIII-ik tenyészállatkiállításunk.

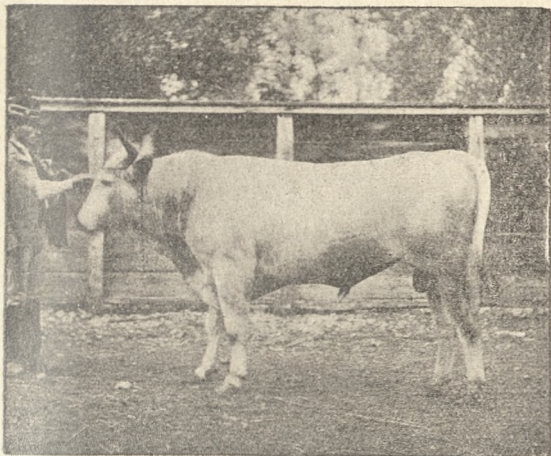
VI.

Kiállításainknak egyik most már szembeötlő hiánya az, hogy aránylag kevés kistenyésztő vesz azokon részt és így a kistenyésztés állapotáról csak hiányos képet alkothat a szemlélő.

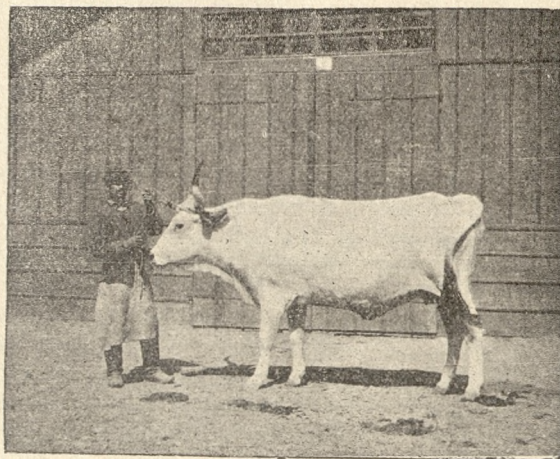
A rendező-bizottság gondoskodását többször fordította már erre a hiányra és kereste a módokat megszüntetésére, de mind maig nem találta meg. Tény, hogy a kisgazdák érdeklődését nehéz a kiállítások iránt felkölteni és még nehezebb ébren tartani, ha ők a bírálatban mellőzésüket látják. Ezen nézetük-

tott állat tulajdonosa kisgazda, részint pedig a jury lázas munkássága és néha ez irányú tájékozatlansága folytán, a pénzdíjak is nagyobb tenyésztőknek adatnak ki. Az így jutalom nélkül hagyott kisgazdák pedig rendszerint zugolódnak és a következő alkalomkor otthon maradnak.

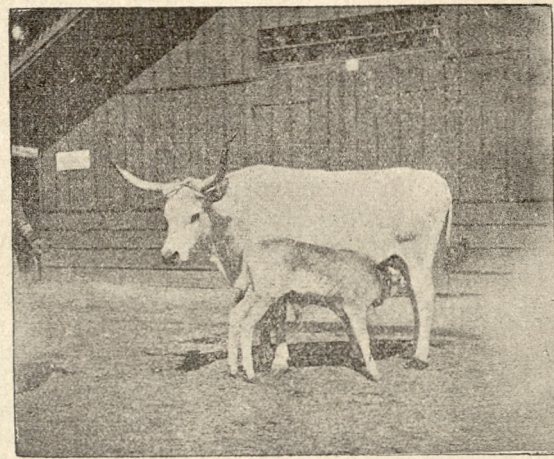
Ennek a lényegtelennek látszó és — mint biztosan tudom — minden célzatosságot nélkülöző eljárásnak következményei különösen a lovak osztályánál már is feltűnően érezhetőek. Miután pedig valószínű, hogy ilyen következményekre fog ez a szarvasmarha-osztálynál is vezetni, felvetem itt a kérdést, hogy nem lenne e célszerűbb, ha a kitűzendő arany- és pénzdíjakra pályázók állatai már a katalógusban külön csoportosítottatnának s a kiállítás területén is így állítottatnának fel; a jury pedig a bírálat megejtése után az értékszá-
mok szerint a szokásos módon oda ítélné az aranydíjakat és ennek megtörténtével a pénzdíjakat a külön csoportban felsorolt kisbirtok-

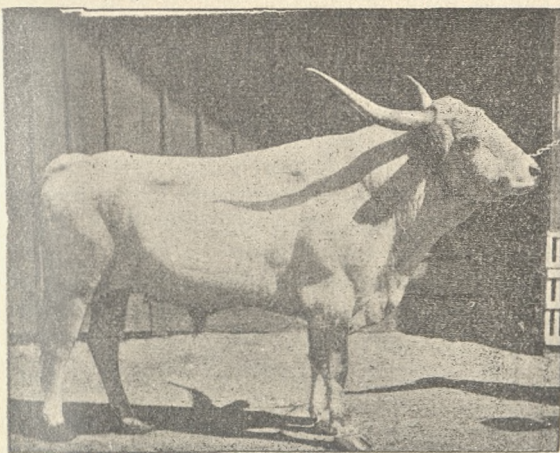
1. sz. á. Balázs György 2 éves, 2 hónapos II-ik pénzdíjat nyert bikája.

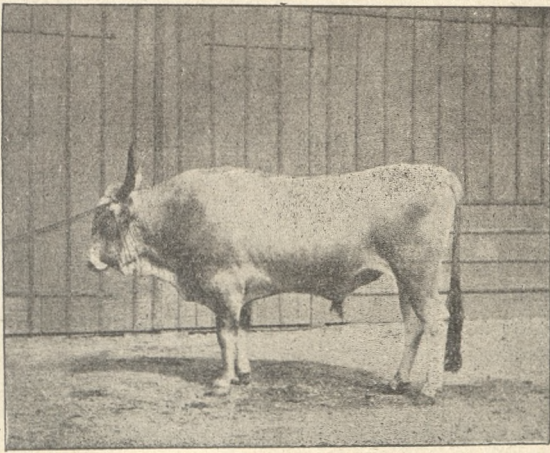
2. sz. á. Kilin József 8 éves, I. díjat nyert tehene.

3. sz. á. Sztlágyi György 7 éves, II. díjat nyert tehene.

4. sz. á. Cintos község II-ik díjat nyert bikája.

5. sz. á. Somogyom község 3 éves, 3 hónapos IV-ik díjat nyert bikája.

6. sz. á. Br. Wesselényi Béla 4 éves, 3 hónapos bikája.

azt szövetezeti uton értékesítsük, szóval alakítsunk tejszövetkezeteket!

Láttuk röviden tejtermékeink szövetezeti uton való értékesítésének hasznát, fontosságát úgy állattenyésztési, mint mezőgazdasági és új jövedelmi forrás nyerése szempontjából, nézzük most azt, hogy milyen árban értékesíthető a tej szövetezeti uton?

Városok vasuti állomások közelében, jó közlekedő utakkal bíró helységeken, sokkal jobban, magasabb árban értékesíthető a tej, még pedig nyers állapotban, mert a nyersen való értékesítésnél valami nagyobb befektetésre nincs szükség; míg városok, vasutállomásoktól távol, rossz, kedvezőtlen közlekedési utak mellett levő helységeken már nem értékesíthető oly magas árban, miután kisebb-nagyobb befektetésekre is kell számítani, nevezetesen üzlethelyiség, fölözögépek, köpülők, eszközök, jégvermek stb. beszerzése, mert ilyen helyeken csak úgy lehet értékesíteni a tejet, ha feldolgozzuk vajjá, turóvá vagy sajttá.

A tejszövetkezeteknek különben is az a céljuk, hogy azon községekben is, a melyek-

nek van is némi alapja, noha nálunk a bírálat bizottságok nyilvánvalóan törekszenek a tárgyilagos igazság szolgálatára. A kiállított anyag csoportosítása, főleg pedig a bírálat bizottságok beosztása mégis arra az eredményre vezet, hogy a kistenyésztő akarva, nem akarva, a rövidebbet huzza.

A mi szabályaink szerint ugyanis a jutalomdíjak két főcsoportha oszlanak, t. i. I-ször arany, II-ször pénzdíjakra. Az aranydíjak *»főleg«* nagy-, a pénzdíjak pedig *»kiszárolag«* kisebb (50 holdat meg nem haladó birtok) birtokosok részére. E mellett a kisebb birtokosok a kitűzött aranydíjakra is versenyezhetnek.

Ez a szabály kétségtelenül nagyon előnyös lenne a kisebb birtokosság részére, ha ilyen értelemben érvényesülhetne. A gyakorlatban azonban úgy áll a dolog, hogy az egy csoportba állított nagy- és kisbirtokosok állatai felett egy jury ítél és így részint azért, mert a nagyobb tenyésztők állatai többnyire szebbek és jobbak, részint azért, mert a katalógusban nincsen feltüntetve, hogy a kiállít-

kosok részére adná ki, természetesen még abban az esetben is, ha az előbbi csoportban több olyan állat maradna díjazatlanul, melynek értékszáma emezekénél magasabb.

Hogy pedig ezt a néhány szót nem ejtettem érdemtellenül a kistenyésztőkért, ime szolgáljon bizonyosságomul az 1-ső ábránkon látható 2 éves, 2 hónapos bika, melyet Balázs György sárpataki kisgazda növelt és hozott el kiállításunkra. Ez a bika úgy fejlődésére, mint testalakulásainak és formájának correctnességére nézve kifogástalannak mondható. Azok a kistenyésztők tehát, a kik ilyeneket állítanak ki, feltétlenül megérdemlik a figyelmet.

Nem kevésbbé figyelemreméltó Kilin József kolozsvári kisgazdának 2-ik ábránkon bemutatott és a Kolozsvár város által kitűzött négy díjból I-ső díjra érdemesített tehene, valamint a 3-ik ábrán bemutatott borjastehén sem, melyet Sztlágyi György kolozsvári kisgazda állított ki.

A kiállított községi bikák közül kettőt mutatunk be. A negyedik ábrán Cintos községét, az 5-ik ábrán pedig Somogyom közsé-

gét. Nem mondom, hogy ezek a bikák kifogástalanok, de a ki ismerte nálunk a községek tenyészbikáit a múltban és összehasonlítja a mai állapotokat a régivel, annak el kell ismernie azt is, hogy minden vonalon történt haladás. Már maga az, hogy a községek jobb tenyészetekbe mennek bikákat keresni és ha nehezen is, de bele mennek a magasabb árak fizetésébe, — nagy haladás. Ez az első lépés, a mint látszik már több helyen megtörtént, így a 4-ik ábrán bemutatott bika Gr. Teleky Arvéd drassói, az 5-ik ábrán bemutatott pedig a b. Szentkereszti Pálbuni tenyészetéből vásároltatott és így származásuk tisztaságához kétség alig fér. Testre és fejlődésre a Cintos község bikája első rendű állatnak mondható s egyedül szarv-állása ellen lehetne kifogást tenni. A buni bika már több kívánni valót hagy fenn, de mellkas bősege, dongássága és kitünő mai alakulása bőven fedezi hiányait. Egészben véve a kiállításon bemutatott községi bikák jó benyomást tettek és a köztenyésztés fejlődéséről tanuskodtak.

Most pedig, mielőtt a kiállításon bemutatott magyar erdélyi szürke marha tenyésztésének miben állásáról eddig mondottakat befejezném, felhívom tenyésztőink figyelmét a 6-ik ábrán látható tenyészbikára. Ez a bika olyan gulyából ered, melynek egyedei régebbi kiállításaink mindig feltűnést keltettek és elsőrendű kitüntetésekben részesültek. Ez a tenyészet — mint látjuk — nem hódolt az új irányzatnak, meg maradt azon a nyomon, a melyen mi már pár évtized óta kísérjük figyelemmel. Őszintén örvendünk, hogy most, — mikor már a gyorsabb fejlődésű és nagyobb testi tömeget produkáló tenyészanyagból hazarészünkben nagyobb csoportjaink és gulyáink vannak — ilyen tökéletes alakban mutathatjuk be a régebbi mozgékony, kitartó és idealisan formás erdélyi szürke marha típusát.

Az a rövid, széles, jellegzetes fej, a nagy nyugodt tekintetű szemekkel, széles fejjel és szélesen álló csákó-szarval meglepően szép. A széles és domborura izmolt nyakoldalak, a lelőgő lebeny és az a mély és dongás mellkas, a felette levő izmos, hosszú marra, az erő, a tehetség legbiztosabb kifejezői. Hosszu hengeres törzse, jó kötése, izmolt fara és kiválóan tiszta és jó állású végtagjai, — nem véve ki a hossza, vékony és dus bojtban végződő farkot sem: egészben és részleteiben nagyon becsessé teszük előttünk ezt az állatot és nagyon szeretnénk, ha tulajdonosa megmaradna e mellett a tenyészirány mellett s növelne ilyen s ehhez hasonló tenyészbikákat, hogy majdan a tulontul durvává, darabossá és formátlanná váló tenyészeteket legyen mivel rendbe hozni. Olybá tekintjük ezt a tenyészetet és ezt a bikát, mint a század elején tekintették a jó telivér lovat, melylyel az eljelleltelenedett ménesekbe vért és formát vittek, hogy értékbeu és tetemény képességben gyarapodjék, s a kívánalmaknak megfelelőbbé tétessék.

Egy gazdaság ismertetése.*)

I.

Jellege: Csak a kereslet szerint irányított termelés biztosított jövedelmet.

Egyes gazdaságok leírása üzleti berendezésük, jövedelmezőségük részletes ismertetésével úgy követésre méltó okszerűségük, — valamint az esetleges hibák leplezetlen feltárásával nem csak érdekes, hanem egyuttal tanulságos minden mezőgazdára nézve.

Annál érdekesebb és tanulságosabb lehet egy olyan gazdaság megismertetése, mely csak nem régen keletkezett, nem sok évek előtt lett minden ízében alapjaiból felépítve, melynek talaja természeténél fogva silány, csekély termőerővel s egyéb rossz tulaj-

donokkal is bír s a mely épen ezen igen kedvezőtlen viszonyainál fogva, míg egyfelől jövedelmező berendezést, hasznóhozó kezelést és vezetést jókora tőkebefektetést igényel, másfelől meg bő tapasztalatokat, széleskörű szakismereteket feltételez.

Egy ilyen gazdaságot kívánok az alábbiakban nem csak jelen állapotában megismertetni, hanem — ugyszólva — keletkezése történetét is előadni, melylyel alkalmat nyujtok az olvasónak a szervezésnek, berendezésnek az adott viszonyok szigorú mérlegelésével keresztülvitt nagy munkáját minden részleteiben figyelemmel kísérhetni.

Mielőtt azonban erre reátérnék, megjegyezvén, hogy ezen gazdaságot különböző okokból megnevezni nem akarom, a továbbiak megértése céljából szükségesnek tartok egy-egy másra a leirandó gazdaságról előzetesen föl- említeni.

A leírás tárgyát képező gazdaság két külön, önálló földbirtokból keletkezése idejében egygyéalkotva a terület egyesítés nem volt nehéz, a mennyiben a két külön birtok főtestét csak egy vicinalis út választotta el egymástól. Az egyik birtokrész megelőzőleg bérbeadás útján hasznosított, míg a másik — ugy. a hogy — házilag kezeltetett. Utóbbinak élő és holt felszerelése állott a kellő számú igás ökrök állományon kívül egy kisebb nyugati verkeverékű tehenészetből s a legszükségesebb gazdasági eszközökből. A két birtok gazdasági épületei részint benn a községben, részint pedig a külterületen 5 külön helyen elszórva voltak.

Tulajdonos ezen földbirtoka berendezése és kezelésére szakképzett kezelő tisztet szerződtetett, oly megállapodással, hogy a dolgok vezetésébe — mint különben is nem szakértő — befolyjni nem kíván, a beruházáshoz szükséges tőkét rendelkezésre bocsátja, megadja a felhatalmazást belátás szerinti működésre és azután annak idején eredményt vár.

Ilyen viszonyok között a kezelő tiszt teljes ambícióval munkához lát s az átvétel után első és legfontosabb teendőjének tartja a gazdasági viszonyokat minden irányban a legalaposabban megismerni.

Fekvés, kiterjedés, talaj.

A gazdaság főteste hegy-völgyes vidéken, kis részben egyik nagyobb folyónk által alkotott szűk völgyfenékben, nagyobb részben pedig — összefüggően — egy hullámos felületű fensíkon terül el. Határai: keleten a községi kiscsárdák földjei, délen a saját erdők, nyugaton egy kisebb patak, északon a község belterülete, részben a folyó. Átmetszi keresztirányban egy állami közút és egy helyi érdekű vasút, a község mellett állomással. Egy 146 cat. kold kiterjedésű kisebb birtokrész 4 kilométer távolságra egyik szomszédos község határában fekszik délkeletre néző hegyoldalon saját erdők és kisbirtokosok földjei által határolva.

A gazdaság összterülete 3364¹¹⁰⁰/₁₆₀₀ cat. holdat tesz ki. Ebből esik erdőkre és több község határaiban elszórtan fekvő, házi kezelésre nem alkalmas kisebb birtokrészekre 2143 cat. hold, a melyre ezen gazdaság-leírás keretében nem kívánván kiterjeszkedni, marad ezek szerint házi kezelés alatt álló terület 1221¹¹⁰⁰/₁₆₀₀ cat. hold.

A birtok tartozékát képezte még 86 cat. hold curialis jogviszony alatt álló terület mintegy 1000 kézi napszám teljesítménnyel. Mint-hogy azonban a hasznélvezők — curialisták — köte- ltszüküket részint épen nem, részint pedig cs. sok sok huza-vonával teljesítették s így az, mint rendes munkaerő figyelembe vehető nem volt, célszerűbbnek mutatkozott ezen jogviszony teljes megszüntetése. S ez végre is hajtattott oly formán, hogy a hasznélvezők egy részének a belsőség és a külső földek $\frac{1}{3}$ részének területajdonjoga átengedtetett cserében a többi külső földek hasznélvezeti jogáért, a melyek ez uton teljes tulaj-

donjoggal az uradalom kizárólagos tulajdonába átjöttek. Vagyonosabb hasznélvezők pedig reávéttettek a tértulajdonjognak pénzértékbeni megváltására és pedig a törvény által megállapított kulcs alapján, mely szerint az évenként teendő napszámok egyenként $17\frac{1}{2}$ krajcárral számítottván, az így kijött érték huszszorosát — $\frac{1}{6}$ rész levonásával — fizették megváltási ár gyanánt. A csere útján szerzett apró földrészeket arra használtattak, hogy azokkal a birtoktestbe pár helyen beszögellő idegen területek elcseréltetek.

A földbirtok talaja már az első tekintetre azt a benyomást keltette, hogy itt egy táperőben rendkívül szegény s e mellett tulnedves talajjal van dolgunk. A világos — száraz állapotban fehér-szürke színezet a humusz hiányát mutatta, a vadon tenyésző növényzet s annak féleségei a csekély termő-erőre és tulnedvességre engedtek következtetni. Ezt beigazolták a különböző helyeken eszközölt próbagödör ásások, melyek szerint a fensíkon az alig 25 cm. mély feltalajban homokos márga lett felismerve, az altalaj pedig több méter mélységig teljesen vízhatlan, sovány sárgagyagnak találtatott. A lehető legkedvezőtle- nebb talaj-összetétel. Nagyobb csapadék esetében az ilyen feltalaj mohón teleiszsza magát s a felszíni víz az agyag altalajban vízhatlan rétegre találván a talajt állandóan tulnedvesen tartja s kellő levezetés hiányában csak elpárologás útján képes a káros hatása fölöslegtől szabadulni.

A völgyben elterülő kisebb rész talaja homokos agyag, 2—3 meternyi mélységben kavics-ágyazattal. Nagyobb részében a fensíkról lefolyó vizek megfelelő felfogása, elvezetése hiányában elvizenyősödve s épen ezért nagy részben rétnek használtatott s csak emelkedettebb helyeken állott szántóföldi művelés alatt.

A szomszéd község határán fekvő 146 cat. hold terület talaja sárga agyag, teljesen kizsárolt állapotban, a mi főleg onnan ered, hogy ezen birtokrész egy 8 évig elhuzódott tagosítás útján került az uradalom tulajdonába, s azon idő alatt a korábbi tulajdonos kisbirtokosok által folyton termelésre használtatott, de trágyázásban nem részesült.

A talajviszonyok felismerése után legfontosabb teendő volt a tulnedvesség elleni védekezés s ezzel kapcsolatban a művelés szerinti beosztás. E célból az egész földbirtok lejtmezzetét, ennek alapján egy rendszeres nyílt árokhálózat létesített, helylyel-közzel, hol a művelési mód megkívánta, rőzsével kitöltött fedett árokok alkalmaztattak. A völgyben fekvő részen pedig közvetlen a fensíkon alatt az onnan lefolyó vizek felfogására egy kellő mértékkel bíró anyaárok, a levezetésre pedig mellék-árok s néhol vizsülyesztő kutak készítettettek.

Ezen védekezési mód teljesen bevált ugyan, mégis annak kiegészítésül szükséges volt a szántóknak keskeny szakaszokban bogárhátra való művelése, nagy gondot fordítva vízlevezetés céljából a választó barázdák kimélyítésére s esőzés esetén nyitva tartására is. Ezzel eléretett az, hogy épen a tulnedves- ség miatt ember emlékezet óta mindig legelőnek használt s így is majdnem semmit sem jövedelmező, posványos, csak káka és szittyó- feléket s egyéb savanyu füveket termő területek cultura alá vonattak s ma már elég jól teremnek is.

A művelési ágak szerinti beosztás a meg- felölőnek találtak meghagyásával következőleg fogantatott. Szükségesnek mutatkozott az eddig elszórtan levő szántóknak lehetőleg összefüggő egészben csoportosítása. E végett a kisebb, korábban bérletileg kezelt, rosszabb fekvésű s különben is teljesen kizsárolt birtokrészen a szántók — kevés kivétellel lelhagyattak s itt, egybefüggő egészben 316 cat. hold terület legelőnek kijelöltetett. A szántók pedig a legelőterülettől az említett vicinalis út által elválasztva, a jobb fekvésű, valamivel jobb termőerőben levő s jobban mű-

*) Pálya-dolgozat az „Erdélyi Gazda” szerkesztő- sége által (2. sz. alatt) hirdettet pályázatra.

velt másik birtok részen nyertek elhelyezést, korábban legelőnek használt megfelelő területek feltörése s szántóvá átalakításával. Az így szántónak kijelölt terület meglehetősen egyenlő alakú 20 és 25 holdas táblákra osztott s kellő elhelyezésű dülő utakkal is ellátott. Így nyeretett a fennsiki részen 14 tábla szántó összesen 325 cat. hold területtel. A völgyben fekvő részen egyenlő nagyságú táblákban 100 cat. hold jelöltetett ki szántásra alkalmasnak, s az itt fennmaradó terület pedig, a mely mélyebb fekvésénél fogva egyébre amugy sem látszott megfelelőnek, rétnek meghagyatott.

A szomszéd község határában fekvő 146 cat. holdas tag távolsága, fekvése s egyéb körülmények miatt is egész kiterjedésében legelőnek osztatott be.

Ezek alapján a művelési ágak szerinti beosztás következőleg alakult:

1. Belsősegek	26	$\frac{400}{1600}$	hold
2. Szántók	441	—	"
3. Kaszálók	234	$\frac{100}{1600}$	"
4. Legelők	462	$\frac{300}{1600}$	"
5. Szőlők, gyümölcsök	31	$\frac{1000}{1600}$	"
6. Terméketlen (út, árok, vizmosás)	26	$\frac{900}{1600}$	"
Összesen: 1221		$\frac{1100}{1600}$	hold

Százalékban kifejezve: szántó 36%, legelő 37 7/10%, terméketlen 2%. Mint ezen részletezésből kitűnik a művelési ágak szerinti megoszlás nem eléggé kedvező. Az adott körülmények alapján azonban megfelelőbb beosztás nem volt létesíthető.

(Folytatjuk)

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Magyar Nemzetgazda”-ban B. P. a gabonaár és termelési költségekről írva cikkét következőképen kezdi:

„Voltaképpen az az egész feje tetejére állított mozgalom, a melynek ellenséges irányzatát egyaránt sanyli gazdaságunk és társadalmunk, onnan indul ki, hogy olcsó a gabona. Valamely gazdasági árunak az olcsóságát vagy drága árát a termelési költségek állapítják meg. Ennek nagyságához simul az előállított gazdasági jószág ára. Magas termelési költségek mellett lehetetlen a termelvényt olcsón árúsítani, viszont olcsó termelési költségek mellett a fogyasztók és termelők versenye egyaránt kizárja, hogy a termelvénynek magas legyen az ára, Ezt az igazságot nem csufolja le a gabona ára se.” Ez egy naivul felállított tétel. Az utolsó sorig igaz, de az utolsó sor mutatja éppen a naivságát. Mert az előzők igazságát éppen a gabona mostani ára csufolja le, ami sem a termelés és fogyasztás, sem a termelési költségek szerint nem alakul, hanem valamely külső, mechanikai behatás alatt. És éppen azért, mi megfordítva állítjuk föl a tételt: ha a gabona ára alacsony, akkor eo ipso drága a termelés, drága a munkabér, drága vagy lehetetlen a hasznos befektetés és szükséges felszerelés. Nálunk az utolsó évtizedben körülbelül 12%-al emelkedett a mezőgazdasági munkabér, a hitelviszonyok következtében megdrágultak a befektetések költségei. És a gabonaárak? Ne jajgassunk. Az az örökösön hajtogatott panacea, hogy termeljünk intensive és akkor olcsóbb lesz a termelés egy hamis tézis, mert nem bírunk intensive termelni. Értik? Nem bírunk. És addig, amíg az alacsony gabonaárak tartanak, nem is tanácsos megkísérteni. Való igaz az, amit Louis Durand „Le crédit agricole”-jában mond: „... Egészen bizonyos, hogy a belterjes művelés annál kevésbé előnyös, minél alacsonyabbak a mezőgazdasági termények árai és hogy ennek következtében messze van attól, hogy a gazdasági krízis univerzális gyógyító szerepe legyen. Nem ajánlható máskor, csak a prosperitás idejében.” És mivel nem bírunk belterjesen és olcsón termelni, azért

kell, hogy megkapjuk azokat az árakat, melyek a nagyobb termelési költségeknek megfeleljenek. Hogy ilyen körülmények között a magyar gazda buzatermelését még sem redukálja, az éppen a baj és hogy az amerikai farmerek ezt több előrelátással már régen megtették, azt mindjárt bebizonyítjuk. B. P. azt állítja, hogy „Amerika 1891-óta állandóan nagyobbítja gabonatermelő területét, Magyarországon pedig e gabonatermő terület reducioban van”, holott ez gyökeres tévedés, mert Magyarország buzatermelő területe a hivatalos adatok szerint is a következőképen növekedett:

1896-ban	5,417.518	kat.	hold,
1897-ben	5,541.571	"	"
1898-ban	5,942.815	"	"
1899-ben	5,967.484	"	"
1900-ban	5,983.712	"	"

És ugyancsak növekedett a tengeri, zab, árpa termőterülete is. Az amerikai kenyérmagtermő terület növekedése pedig csak látszólagos, mert az amerikai farmerek a búzát nem emberi táplálékra, hanem óriási mértékben megnövesztett állatállományuk etetésére fordítják, a mit világosan bizonyít az, hogy az 1900-iki termés fölösleg az 1895-99-es öt évi átlagnál jóval kisebb, Merészen odavetett, de be nem bizonyított állításokkal ma már nem lehet a gazda száját betömni. „Ahol olcsó a termelés, ott olcsó a piaci ár is”, — mondja B. P. Nálunk nem olcsó a termelés s a piaci ár mégis „olcsó”, hátha a termelés még valóban olcsó lenne! Amerikában olcsón termeltek s az amerikai gazdák talán legjobban nyögtek az alacsony árakat. De akár olcsó, akár drága a termelésünk, azt kívánhatjuk, hogy az árak ennek alapján alakuljanak. És ha ennek az alapján alakulnak, akkor nem lesz a prima buza ára az erdélyi nagyobb városok piacain 10 50—12 korona. Igen, korona.

A „Köztelek” okt. 24-iki számában a tárca rovatban szépen méltányolja Pálffy János grófnak nagylelkű alapítványát. És ezzel a „Köztelek” jóvá teszi azt a hibáját és helyreigazítja azt a tévedését, melyet legutóbbi számai egyikében követett el, akkor is Pálffy gr. adakozásáról írván. Ime a két szöveg:

A „K—k.” okt. 14. számában: „Nem tévedünk talán nagyot, ha azt sejtjük, hogy ezen alapítványra ösztönző nemes motívumok között szerep jutott a kassai agrárgyűlés hatásának is. Hogy az agrárgyűlés mily közvetlen kifejezője volt a nemzeti érületnek s mily erkölcsi alapon állott az, legjobban illusztrálja ezt az a tény, hogy ily nagyszerű elhatározásnak csiréit hintette el.”

Az okt. 24-iki számában: „A lapok nagyrésze ennek a nemes gondolkodású főurnak elhatározását a kassai gyűléssel hozzák kapcsolatba, úgy tüntetve fel a dolgot, mintha Pálffy János gróf elhatározására az impressziót a kassai gyűlésen elmondottak hatásából merítette volna; — ami talán nem épen úgy van.”

Helyesnek kell elősmernünk a „K—k” előbbi tévedésének mostani rektifikálását. De hibáját teszi jóvá, mikor az alapítást a maga nagyszerű érdeme szerint méltatja, szemben a multkori állásfoglalásával.

Az október 14-i számban ezeket mondja: „A középosztály felsegélése érdekében hozott ily nagyszerű áldozatok még mindig csak morzsákat emelnek le a társadalom mehezhető kötelességei súlyából; és egyes adományaitól nem is várhatunk mi jelentékeny javulást, hanem csak a közmunkásság ható erejétől. Ne az adományozásra ösztönző példaként állítsuk tehát oda ezt az alapítást, hanem állítsuk oda a nemes célokért való megihletés példaként, a mely céloktól áthatva a közéletnek legszerényebb munkása is a nemzeti boldogulás tényezője lehet.”

Okt. 24-i számában: „Nagyon véletlenül törtünk, hogy a főur a kassai gyűlést követő másodnapra nyújtotta át az ajándékozási okmányt a miniszterelnöknek és e véletlen a példaadásban csak növeli annak fontosságát, jelentőségét.”

Nem veszt sulyából ez a két helyreigazítás az által sem, hogy a mostani cikk a vonal alatt jelent meg. Az önmaga által beösmert hiba és ennek önkéntesen cselekedett helyrehozása mindig szép és dicséretes erény. marad.

A „Szőlészeti és Borászati Lap” az édes bor készítésének módjait írja le. Olyan években is, mint az idej, mikor a leendő bor mennyisége nem lesz épen bőséges, de a minőség nagy reményekre jogosító, mikor a must, — mint az idén nagyon sok helyen — 20% cukrot tartalmaz. nemcsak házi, de kereskedelmi szükségletre is érdemes édes bort, vagyis olyat készíteni, mely erjedése és érlelődése után is még néhány évre édes, vagyis a bor el nem erjedt cukrot tartalmaz. Az ilyen bor igen becses gyógyító és erősítő ital. Legelső az édes borok között persze a tokaji aszu, a mely azonban csak a hegyaljai borvidék és borkészítési eljárás speciális terméke. Vannak azonban ártalmatlan módok, melyek által bárhol készíthetők édes borok, mindig feltételezve a minőség olyan jó évét, mint az idej. Az első mód az, hogy a mustunkhoz fehér, vagy kandisz-cukrot adunk, hogy a must természetes cukortartalmának elerjedése után megmaradjon a szükséges cukormennyiség. Ha tehát a mustunk 22% cukrot tartalmaz és azt akarjuk, hogy 30—32% legyen, akkor minden 100 liter mustba 8—10 kilogramm fehér vagy kandisz-cukrot adunk. A mustot meleg helyiségben erjesztjük és kezelése olyan, mint más boré. A második mód az, hogy a hiányzó cukor tartalmát szesz által pótoljuk, vagyis a szesz hozzáadása által a mustban lévő cukornak egy része megmarad. Ezt akként vegezzük, hogy az erjedésben lévő musthoz naponként egy liter kozma-mentes finomított szeszt öntünk. Ha a mustban 22% cukor van akkor, midőn a must már a zajos erjedésben van, naponként egy literenként összeségben 4—5 liter szeszt öntünk. Szesz helyett lehet cognacot is használni, csakhogy egy liter szesz helyett két liter cognacot számíttunk. Ezen eljárásnak az előbbi felett az az előnye, hogy ily édes bor hamarabb tisztul és érik. A harmadik módja egészen természetes, mert ahhoz semmit sem adunk, hanem a fölösleges vizet vonjuk el az által, hogy a mustot egy harmadrészszel a víz elpárolgása által sűrítjük. Ezt akként érjük el, hogy a mustot cinezett üstben forraljuk, hogy a víz gőzölgjön. A sűrítés mértékét akként tudjuk, hogy egy harmadrész musttal főzés közt mindég pótoljuk, Például 75 liter mustot 50 literre kell sűríteni, az esetben 50 liter mustot forralunk és 25 literrel abban az arányban, a mint a must fogy, pótoljuk. Ezen mód szerint készült bor megközelíti a természetes asszú borokat. Kihülés után hordóba töltjük és kevés erjedésben lévő új bor hozzáadása által azt is erjedésbe hozzuk. A bort erjedéskor meleg helyen tartjuk. Az édes bort készítésének negyedik módja az elmondott módoknak együttes kombinációja és pedig készíthetünk édes bort vagy az első vagy a második mód szerint, de mind két esetben a főtt mustból adunk hozzá tet-szés szerinti arányban, azért, mert sz édes boroknál megkívántató, hogy az testes legyen, vagyis kivonat anyagokban gazdag. Az első két esetben a bor-alkotó részek nem koncentrálnak. Az édes borok készítését nemcsak kedvtelésből üzik, azért, hogy a háznál legyen egy kis édes bor is, hanem azt üzletileg is folytatják, mert a bor aránytalanul nagyobb értéket nyer, a mint azt a ruszti asszú boroknál láthattuk, melyek mind mesterséges uton édesített borok és világgazdalmi cikkeket képeznek.

EGYLETI ÉLET.

Igazgatóválasztmányi ülés.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya október havi rendes ülését hétfőn tartotta meg.

Elnökölt: Cs. Szabó József e. elnök.

Előadott és jegyzett: Tokaji László egyl. titkár.

Jelen voltak: Br. Jósika Gábor alelnök, Reich Albert, Ritter Gusztáv, Nagy Dezső, Gyárfás Benedek, gr. Béldi Ákos, br. P. Horváth Kálmán, Matskásy Pál, Lészay Ferenc, Péter Béla, Jakab László, Tulogy Samu, br. Mannsberg Sándor, Molnár Sándor e. jogtanácsos, dr. Szentkirályi Ákos, Sipos Gábor, Cséner Lajos és Bocsány László e. pénztárnok, ig. vál tagok.

Elnök az ülést megnyitván — a jegyzőkönyv hitelesítésére Gyárfás Benedek, Matskásy Pál és Péter Béla tagokat kéri fel.

Mult július 23-iki ülés hitelesített jegyzőkönyve felolvastatván — tudomásul vétetett.

A pénztár július, augusztus és szeptember havi forgalmáról szóló jelentés a következő összegekkel és pedig:

a) *júliusban:*

111.9 kor. 93 fill. áthozat és bevétellel,
1402 „ 30 „ kiadással és
9767 kor. 63 fill. maradvánnyal;

b) *augusztusban:*

37276 kor. 33 fill. áthozat és bevétellel,
11185 „ 66 „ kiadással és
26090 kor. 67 fill. maradvánnyal és

c) *szeptemberben:*

37558 kor. 55 fill. áthozat és bevétellel,
18718 „ 86 „ kiadással és

18819 kor. 69 fill. maradvánnyal — jóváhagyó tudásul vétetett.

Egyleti titkár bejelenti, hogy az Erd. Gazd. Egylet által — erdélyi magyar fajta fejős tehennel — rendezendő tejelési verseny tervzetését a febr. 24-i választmányi ülés által kiküldött bizottság (Dr. Szentkirályi Ákos, Jakab László, Tulogy Samu) elkészítette és beterjesztette.

Igazgatóválasztmány a 12 pontból álló tervzetet pontonként letárgyalván, annak részletein több módosítást lát jónak, melyeknek keresztülvitelére a Br. Jósika Gábor és Lészay Ferenc vál. tagokkal kibővített bizottságot felkéri. Előadtván Kolozsvármegye törvényhatóságának 12917. sz. alatt az egylet-höz küldött azon megkeresése, melyben a Teke nagyközség által az erdélyi szász gazdasági egylet tekei fiókjának megszavazott 500 korona segély jóváhagyhatóságának kérdésében az egylettől véleményt kér — igazgatóválasztmány kimondja, hogy — tekintettel arra, miszerint az erdélyi szász gazdasági egylet az összeget nyugati fajta tenyészszarvasmarhák importjára célozza fordítani — a jóváhagyást nem ajánlja.

A földmivelésügyi miniszter az egylet május 28-án kelt 178. számú felterjesztésére 5098 sz. leiratával válaszolja, hogy „a külföldi szaktudósítók a vetések állásáról nem önállóan, hanem csak az illető ország közgazdasági állapotához való vonatkozásban tesznek jelentést.“ A külországi vetések állapotáról szóló jelentések tételére ezentul is mint eddig, a konzuli hivatalok lesznek hivatva. A szaktudósítók igénybevétele tárgyában magánosok részéről a miniszterhez intézendő beadványok pedig, ha azok közügyre vonatkoznak, bélyegmentesek, ellenben bélyegkötelesek.

Ülés a leiratot tudomásul veszi.

Ugyanannak 58187. sz. leiratát, melyben — az egylet május 28-án kelt 183. sz. kérésére felterjesztésére — arról értesít, hogy a magvizsgáló állomások 5—10 klgros zsákokban is plomboznak heremagvakat — ülés tudomásul veszi.

Egyleti titkár bejelenti, hogy a földmiv. miniszter 68129. sz. leirata értelmében a mult téli szezon népszerű gazdasági előadásainak költségeiből fenmaradt 416 kor. 08 fillér a helyi m. kir. adóhivatalhoz beszállított.

Választmány a jelentést tudomásul veszi.

Előadatik ugyanazon miniszternek 63712. sz. leirata, mely szerint az egylettel az állami faskola területének (egyleti köztelek-kert) használatára vonatkozólag kötött szerződést 1901. évi október hó 1-ére felmondja.

Választmány a felmondást tudomásul véve, megbizsa elnökséget, hogy Gyárfás Benedek, Lészay Ferenc, dr. Szentkirályi Ákos és Ritter Gusztáv tagokból álló bizottsággal egyetértően, jövő ülésre tegyen javaslatot az egyleti köztelki kertnek jövőre való mikénti értékesítésére vonatkozólag.

Egyleti titkár előadja Bihar- és Nyitra-vármegyék gazdasági egyleteinek a gabona határidőüzlet szabályainak módosítására vonatkozó átiratait, melyeknek tárgyalására és jövő ülésre való jelentésselre ülés: Br. Bánffy Ernő elnöklete alatt: Br. Feilitzsch Arthur, Benkő Mihály, Dr. Szentkirályi Ákos és Nagy Dezső tagokat küldi ki.

Uj tagok ul bejelentettek: Gr. Almásy Imre Póó, alapító-, Máthé József Bács, évdiyas tagok.

Jakab László vál. tag indítványára kimondja a választmány, hogy ezen ülés határozatából üdvözlő iratot küld id Gr. Pálffy Jánosnak 3 milliós közcélu alapítványa alkalmából, melynek szövegezésével és elküldésével elnökség megbizatik

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olva sóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— Az „E. G. E.“ Pálffy grófnak. Az E. G. E. október 22-iki választmányi ülésének határozata folytán az egylet a következő üdvözlő iratot intézte a nemeslelkű alapítóhoz:

„Nagyméltóságú

Id. Erdődi Gróf Pálffy János úrnak
v. b. t. t.

Budapest.

Nagyméltóságú Gróf Ur!

Hazafiúi köteleseink legszebbike az, midőn a hála-, az őszinte elismerés szavaival méltányoljuk a nagy tetteket.

Nagyméltóságod fejedelmi alapítványa által magyar középosztályunknak, tehát középirtokosságunknak is és általában nemzetünk ügyének oly nagy szolgálatot tett, mely az igazi, tettekben nyilvánuló nagyságnak, a valódi, cselekvő humanizmsnak — minden időkre követendő példája leend.

Az erdélyrészi gazdatársadalom nevében legmélyebb, hálás üdvözlőnköt küldjük Nagyméltóságodnak.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgatóválasztmányja 1900. október 22-iki ülésének megbizásából.

Cs. Szabó József, (P. H.) Tokaji László,
e. elnök. e. titkár.

— **Üdvözlő föliratok.** Kolozsvármegye e hó 23-án tartott őszi közgyűlése a mezőgazdaság és a közügyek iránt érzett meleg és üdvös érdeklődésének fényes dokumentumát adta, mikor P. Horváth Kálmán báró és dr. Benkő Albert biz. tagok által Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter üdvözlőnek és Gyárfás Benedek biz. tag által id. Pálffy János gróf távirati üdvözlésének indítványát egyhanguan és nagy lelkesedéssel elfogadta.

A földmivelésügyi miniszterhez a következő fölirat intéztetett:

Nagyméltóságú Minister Ur!

Egy ország közgazdaságának kifejtése és megerősítése azon ország gazdasá-

gának és lakosai anyagi jólétének öföltétele. Mindazon tényezők, melyek ezen kitűzött célt elősegítik, az országos kormány és lakosai védelmében kell hogy részesüljenek Hazánkban, mint ez idő szerint még mezőgazdasági államban, az országnak érdeke, hogy a mezőgazdaság jogos kívánságait támogassák, fejlődését biztosítsák. Midőn ezt teszik, egyszersmind közgazdaságunk egész gépezete részére tartják meg a szabad működést. Ha nálunk a mezőgazdaság pang, azt megérzi az ország kereskedelme és minden más kereseti ága. Ezen megdönthetetlen igazságokat ismerte fel Nagyméltóságod, midőn mezőgazdaságunkat kitelhető módon fejleszteni törekszik, de kapcsolatosan és szemelött tartva minden közgazdasági érdek kellő érvényesülését. Ezen, Nagyméltóságod által követett működési irányban látjuk mi is a hazánk boldogulásához vezető egyetlen utat, azért kívánunk jelen feliratunkban tanuságot tenni arról, hogy Nagyméltóságod politikai irányát helyeseljük, abban megnyugszunk, a minek ezen célzattal tovább folytatását kérjük. — Továbbá, mivel Nagyméltóságod működésében, midőn mezőgazdasági érdekeinket megvédeni és az azokkal összefüggő jogos kívánalmakat megvalósítani igyekszik, némely helyről megtámadtatásoknak van kitéve, megragadjuk az alkalmat ellensúlyozására és bizonyítására azon ténynek, hogy országunk Nagyméltóságoddal tart, személye iránt bizalommal és ragaszkodással viseltetik. Maradtunk a nagyméltóságú miniszter urnak, honfiai üdvözléssel

Kolozsvármegye közönsége.

Az id. gr. Pálffy Jánoskoz intézett távirat így szól:

„Nagyméltóságodnak azon fejedelmi alapítványa, mely úgy az áldozat nagyságát, valamint a cél magasztosságát tekintve, hazánk kulturtörténetében, ugyszólván páratlanul áll, — vármegyénk közönségét a legmélyebb tisztelettel és legigazabb hálával töltötte el, s midőn ezt közgyűlésünk egyhangu határozataképen szerencsések vagyunk közölni, óhajtjuk, hogy e honfiai szív még hosszú időkgig dobogjon, példát adván az újabb nemzedéknek arra, hogy a hazát miként kell igazán szeretni.

Kolozsvármegye őszi rendes közgyűléséből.“

— **Jogvédelem a gazdasági munkásoknak.** A munkások panaszos ügyeinek megvizsgálása során igen gyakran tapasztalni volt kénytelen a földmivelésügyi miniszter, hogy a concret ügyben tett panasz alapos ugyan, de közigazgatási uton nem orvosolható s hogy a panaszos igazát csak úgy lehet megvédelmezni, ha ez a peres vagy peren kívüli eljárás során jogi képviselője által járhatna el. Minthogy pedig a teljesen vagyontalan ember jogi képviseléséről nem gondoskodhatik. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter elhatározta, hogy bizonyos összeget arra fordít, hogy ily mértékben a kirendelendő ügyvédnek vagy a tiszti ügyésznek biztosíthassa azoknak a kiadásoknak a megtérítését, melyek a munkás érdekében való utánjárásnál felmerülnek.

A gabonahatáridőüzlet szabályozása tárgyában egyletünkhöz két vármegyei gazdasági egylet intézett pártolási céljából átiratot. Az első a bihar megyei gazdasági egyesület kérvénye képviselőházhoz, melyben a gabonahatáridőüzletet a közgazdaságra szükségesnek mondja s a gabonair szabályozását „ezt a gazdaközönségünk érdekében oly fontos miszsiót csak az ugynevezett fedzetlen határidőüzlet képes betölteni.“ A kérvény külön belföldi usence-buza-typus megállapítását s jegyzését tartja szükségesnek.

A másik átirat a nyitra vármegyei gazdasági egyesületé, melyben a bihar vármegyei gazdasági egyesület javaslatával szemben a fedzetlen határidőüzlet megszüntetését javasolja,

mint amely megakadályozza azt, hogy a gabona árát a termelés és fogyasztás határozza meg és azt teljesen a spekuláció kezébe teszi le.

Az október 24-én tartott választmányi ülés a két átiratot bizottsághoz tette át, melynek véleményezése meghallgatásával fog a novemberi választmányi ülésen az állásfoglalás mellett határozni.

— **A magyar buza a határidő-üzletben.** A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa a gabonahatáridő-üzlet nagy hullámokat vetett ügyében határozott. Kimondotta, hogy ez évi november 1-től fogva a magyar buza jegyzése czéljából a határidőre szóló kötésekre nézve a hivatalos árjegyző-lapban külön rovat nyitassék, továbbá, hogy a tőzsdei áruüzleti szokások különös határozatai közé iktatandó, hogy: „magyar buza alatt a magyar korona országában termelt buza értendő”. A tőzsde-tanács határozata a budapesti kereskedelmi és iparkamara által elfoglalt álláspontnak felel meg.

— **Őszi teendők a mezőn.** A hó elején megindult esőzés nyomán jobban kizöldeltek a gabonás vetések, de biz azokban sok az üres paszta, folt. Legcélszerűbb pótlási mód, ha súlyokkal jól megterhelt vetőgéppel a foltoknak felibe vetünk, a hol azt nem lehet tenni, ott kézzel vetessünk a pászta fölé vetőmagot s azt utóbb erősen beboronáltatjuk. Ilyenkor azonban $\frac{1}{4}$ -el több mag kell! A nyárutó száraz lévén, sok a rögös szántás s vetés. Sokan aztán kiakarván próbálni az imént lefolyt kolozsvári gépkülállításán vett új boronát, nyugtatják földjüket s igájukat. Pedig ha már az eke nem csinálhatott szép vető-munkát, úgy most utóbb kár erőt pazarolni a rögök szétverésével, mert azokra *hó fogás* szempontjából úgy is szükség van kivált erdélyrészi domboldalainkon. Jussun most eszünkbe Hegedűs miniszterünk mondása „szántunk mélyebben”, igaz, itt az is haladás lenne már, ha a fagyig minden tarló alá lenne buktatva; de legyen már egyszer szabály: hogy télig minden tarlót fel kell szántani, s kapások meg takarmányok alá mélyen kell szántani.

— **Katonák gazdasági oktatása.** A városi hetipiacra iparkodó gazda első mulatsága, hogy a városszéli legelőn hadijátékokat játszó katonákat bámulja. E közben a sok fe toltuló eszme között az is megfordul elméjében, hogy ime a nemzettest fiatal, tanulékony s legegészségesebb eleme három évre kiszakított a rög közül, az eke mellől, s még azt is elfelejti a földművelésből, a mit 21 éves korig tanult a rekruta! S miután közel-múlt muszáj katona-praktikánkból tudjuk, hogy a 8 heti „abrichtung” után egész télen igen kevés a katonák „beschäftigungja”, nem-e lenne okszerű a franciák s poroszok régi példájára nálunk is a télen át népies téli gazdasági oktatásban részesíteni a t. hadfiakat? Vajjon nem-e lenne érdemes gondolkodni ezen témáról a földművelésügyi s *honvédelmi* miniszter uraknak. Miután a kétféjű sas hatáskörébe még így is nehéz beavatkozni, talán a magyar honvédség keretében nem lenne kivihetetlen a terv, legalább is olyan stationon, a hol gazdasági intézetek, földmives iskolák s gazdasági vándortanárok vannak? Különösen nemzetiségi vidékeken a *magyar-ság* szempontjából is fontos lenne ez ujtás; de meg letelvén a 3 év, nem nézi „páholyból a világot” az obsitos, hogy hát miként lesz ő újból paraszt!

— **Komlóskerti munkák.** A toboz termés leszedetvén, az inda elhervadt sőt el is száradt, tehát le is kell metszeni. Ez a karós rendszerrel úgy is megtörtént már, bár utóbb a levágott lomb kihordandó a komlóskertet tisztán, s felaprózva a komposzt halomra borítandó. — Hiba az, ha az inda maradék a kert földjén marad, mert így helyben teleltetjük át azon növényi komlóbetegségek csiréit, s azon állati károsítók petéit, a melyek az elmúlt tenyészeti évben komló tökéinket pusztították. Ha ezek tulságosan léptek volt fel, úgy legjobb a szedés után a kiszáradt

lombot a kert szélén felégetni s a hamut szórni a komposzttelepre. — Hiba az is, a midőn a *kertben* összegyűjtött lombrakást a tőkék fölött gyujtják meg, így sok töke kipusztul. A karókat már most kell kiselejtezni, s a jókat erős szellálló piramisokba rakni, a lerongyollott drótrendszert pedig szintén most kell kifeszíteni, megerősíteni, hogy tavasszal lehetőleg keveset járjunk a komlóban! A komlós kertjét 15-18 cm. mélyen nagy hantokban fel kell ásni. Ha pedig trágyás év van, úgy az istálló, vagy műtrágyát most kell felszórni egyenletesen — s nemcsak a tövek felett! — utóbbit alá is kell ásni. Tavasszal csak a kompostot lehet hímélni, műtrágya ilyenkor alig hat. *Csérer. L.*

— **Komlóértékesítés.** Az egész országde különösen az erdélyi részek komlótermésének jelentékeny része ($\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ -de) eladatlan lévén: nem lesz érdektelen a komlóvilág piaci helyzetét kiismerni. Európa főfogyasztója Anglia a keresleti téren erősen haladván előre, az eladások sűrűbbek Európaszerte s az árak javulnak. Amerika termése csak 10 nappal ezelőtt lett kész, remélhetnél kevesebb a termése, de finom komlóból még erős bevitele is lesz. Bár az árak lassan javulnak, mégis nemcsak mi, a cseh s bajor termelők tartják is áruikat, de a finomabb minőségűt az oroszok, belgák, franciák is — mert e minőség árának jelentékeny javulását várják. Így indokolt nálunk is, hogy nagyobb termelők finomabb termékeiket megtartják; ez a tartózkodás azonban csak november végéig ajánlatos, mert valószínű, hogy a világtermés eredmények publikálásával, akkor fejlődnek ki a leguagyobb árak! *Saazon I a. 176—180, II a. 160—164 korona 50 kgrként. — Nürnbergben I a. 125—130 márka, II a. 110—116 m. és III a. 65—75 márka az ár 50 kgrként. — r —.*

— **Állatorvosi ösztöndíjak a m. kir. ménésintézeteknél.** A földművelésügyi miniszter az állatorvosi akadémiát jó sikerrel végzett nyolcz okleveles állatorvosnak alkalmat óhajtott nyújtani arra, hogy gyakorlati ismereteik gyarapítása céljából két évig a m. kir. állami ménésintézetben szolgálatot tegyenek. Ezen idő alatt az illetők lakáson kívül, évi 1200 korona ösztöndíjban részesülnek. Pályázni óhajtok a földművelésügyi m. kir. miniszterhez intézett kellően felszerelt folyamodványokat a budapesti m. kir. állatorvosi főiskola rektori hivatalánál nyújthatják be.

— **A kiselejtezett táviró-drótok megszerzése.** A földművelésügyi miniszter megkeresésére a kereskedelemügyi miniszter évek óta azt a gyakorlatot követi, hogy a kiselejtezett, de még használható táviró-drótokat gazdasági célokra kedvezményes áron a gazdaközönségnek adja el. Az utóbbi időben az ily célra alkalmas készlet teljesen kifogyott, úgy, hogy a gazdaközönség részéről bejelentett igények kielégíthetők nem voltak. Most ismét van rendelkezésre kiselejtezett drót s azért, a ki ilyen drótot akar beszerezni, ez iránti kérelmével a földművelésügyi miniszterhez fordulhat, a kérvényhez csatolnia kell azonban a gazdasági egyesületnek vagy községi előljárásságnak az iránti bizonyítványát, hogy a kért drótot csakugyan gazdasági célokra kívánja felhasználni. A 3 mm.-es drót kedvezményes ára métermázsánként 20 korona, az 5 mm.-s pedig 14 korona.

— **Magyar vaj.** Most, hogy az orosz olcsó vaj kisebb tömegben jut a német, dán és angol piacokra és így a vaj ára a külföldön megszilárdult, sőt emelkedett, észrevehető, hogy a magyarországi vajtömegesebben kerül exportra, különösen Németországba. Frissvaj-kivitelünk emelkedését örömmel üdvözöljük, mert ez az a czikk, a melyből okszerű gazdálkodás mellett sok pénz lehetne az ország gazdaközönségének juttatni. Kitűnő szarvasmarhaállományunk van, óriási mértékű a tejtermelés, de sajnos, csak egyes vidékeken ismerik meg a tej belső értékét. A magyarországi tejtermelés, mely a földművelésügyi miniszter kezdeményezésére az Alföldön oly

szép lendületet vett, kétségtelenül emelkedni fog; de hogy még kiterjedtebbé tétessék, kiviteli cégre van szükségünk. Az egy Hungáriatársaság aligha lesz képes olyan irányba terelni a fejlődést, a minőt a magyar gazdaközönség kíván magának. Az országot e tekintetben több csoportra kellene osztani, mindenüvé egy-egy jó alapon nyugvó export-társaság alapításával, melynek feladata ugyanaz lenne, a mi ma a Hungaria-társulatnak. A hazai és a külföldi piacok vajsükségletének ellátására kellene törekedniök, a miben veszteséget egy is alig szenvedhetne, tekintve azt, hogy a külföld óriási mértékben szükségel vaját és hazánk piacán is mind nagyobb fokú az érdeklődés vaj iránt és a fogyasztás is rohamosan emelkedik. A külföldön évenként 100 és 100 ezer métermázsza vaját lehetne könnyen elhelyezni, — persze jó kvalitásút — a nélkül, hogy a magyar gazdaosztály megérezné a tej részbeni fölhasználását. Ez idő szerint összes vajexportunk 30—32 ezer métermázsára tehető.

— **Cukortermelési statisztika.** Ausztria-Magyarországban 1898-ban 310,000 hektáron, 1899-ben pedig 325,000 hektáron természetek répát; a növekedés tehát 5 százalék volt. Ebből Csehországra 45.9% esik az előző évi 44.8% ellenében, a morva csoportra pedig 29.5% 30.2% ellenében. Répa 899/1900-ban 84 millió métermázsza termelt, vagyis 8 millió mm.-val több, mint az előző campagneban. Az 1900. évben termelt répából Csehországra 49.4%, Morvaországra 30.8%, Magyarországra 19.7% esik. A termelt nyerscukorból esik Csehországra 50.2%, Morvaországra 30.9%, Magyarországra 18.9%. Csehország quótája az előző évhez képest Magyarország és Morvaország rovására 27% emelkedett. Ausztria-Magyarország összes cukortermelése 1898/99-ben 10,985,000 mm.-ra rugott, vagyis 568,000 mm.-val többre, mint az előző évben. Az 1898/99-ik évi répa-termés nagyon kedvező volt. Mennyiségileg az utóbbi öt év alatt tavaly volt a legjobb termés, minőségileg azonban nem volt olyan jó, mint az előző években. A finomítványból kivitelre került 5,175,000 mm., az előző évi 5,160,000 mm. ellenében. Nyers cukor 1,375,000 mm. került exportra, az előző évi 1,330,000 mm. ellenében, még pedig nagyobb részt Angolországba, Amerikába és Olaszországba.

— **Németországnak gyümölcs kellene.** A német birodalom ideai gyümölcs-termelése jónak ígérkezik, még pedig különösen az alma és a szilvaszüret. Mégis jelentékeny marad Németország gyümölcsbevitelére és ennek fedezésénél első sorban monarchiánk és Svájc szerepelnek. A várható bő termés ugyan már előzetesen is lenyomta az árakat és valószínű, hogy ez az árcsökkenés a nagy szüret után még érezhetőbb lesz. A berlini piacon a következő árak jegyeztetnek a gyümölcs 100 kg-ja után: alma 3—15 márka, körte 8—24, szilva 6—8, szőlő 24—36 márka. A monarchia bevitelére ezidő szerint is elég jelentékeny és úgy látszik, hogy a berlini piac árai ezután is meg fognak felelni az eladás mérsékelt igényeinek. Berlini főkonzulátusunk arra figyelmezteti a hazai érdekelteket, hogy kisebb küldeményeknek a szállítási költség is alig térül meg, míg a jól osztályozott nagyobb küldemények meglehetősen áron kelnek.

— **Budapest világváros.** Ezt mondjuk mi idehaza, de ez a véleménye a világlátót idegennek is. Ne menjünk messze, csak nézzük a nagy körut forgalmát, mely kaleidoskopszerű képével a legélénkebb benyomást gyakorolja a szemlélőre. Az élelmes kereskedő, a szállodás, bankár mindmegannyian az újabb technika vívmányaival iparkodnak a közfigyelmet üzlethelyiségükre teríteni és meglátszik az igyekezetükön, hogy a hatás elérésére nem riadnak vissza anyagi áldozatoktól sem. Ez a kis elmefuttatás pedig abból jut eszünkbe, hogy az Erzsébet-körút 54. számú ház előtt allandóan sok a szemlélő közönség, a mit egy holgy okoz, ki a kirakatban sorra mutogatja mikor lesz az osztálysorsját k húzása stb. Igazán érdemes megnézni ezt az élmesen összeállított automatát, melyet a villamirám tart működésben s a tolettjét is a legelőkelőbb műteremből kapja, sőt a frissraja is a legmodernebb. Hazánkban ez az első ilyfajta mozgó alak a Forok A. és Tarsa Erzsébet-körút 54. sz. alatti fiókbankjában van felállítva és igazán látványosságzamba megy. Ez a szolid cég mindent etkövet, hogy a fővárosban levő

és ide utazó vevőkörét minél inkább tágítsa és a nagy közönségtől már kiérdemelt bizalmat fokozza.

Arankamentes, plombozott löhere-mag tisztán kapható a »Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank áruháza» vezetésénél, Kolozsvárt vasúti-állomás mellett. Minden megkeresés e címre intézendő és pedig idejében, hogy a raktárnak legyen alkalma és ideje a kellő mennyiség kiállítására. (2.)

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belkőzép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olesó jelzalog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 1/2 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

(412.)

ÜZLET, FORGALOM.**Budapesti gabonatözsde.**

Október 25.

Amerikában az árak csak egyre hanyatlanak. New-Yorkban a jegyzések további egy fél centtel csökkentek. Nálunk azonban már megunták a batsset és a készáru jól tartotta minőségét, a bataridbk pedig emelkedtek. A tegnapi zárathoz viszonyítva, októberi buza változatlan, áprilisi buza 4 fillérrel, októberi rozs 4 fillérrel, áprilisi rozs és májusi tengeri 3 fillérrel, októberi zab 8 fillérrel, áprilisi zab 3 fillérrel javult.

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (okt. 25-iki) **hetivásáron** a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	K-tól	12 00—13 40	K-ig
Rozs	"	11:20—12:00	"
Zab	"	08:40—08:80	"
kukoricza	"	9:00—11:00	"
Széna	"	4:50—05:50	"
Burgonya	"	7:80—	"

Mahunka Imre császári és királyi udvari butorgyára Budapest, VIII. ker., Rigó-utca 8. sz. — Elvállalja bárminő kivitelű rajzok elkészítését. — Gyártelepén nagy választéku raktárt tart modern butorokból. (439.)

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitünő hazai gyártmány!
1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

Czím:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lóerejük.

Magánjárók (úti mozdonyok)

Kérjük minden szakbavágó kéréssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Árjegyzék kívánatra díjmentesen k. ídetik.

Megvételre kerestetik 1 q. csemege-szőlő és 1 q. téli alma. Vevő címe a kiadóban.

Magyar Jelzalog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélcölesönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékos, nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélcölesönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzalogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek; 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.**AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA****BCU HIRDETÉSEK. Cluj****Párisi világkiállítás 1900.**

A nemzetközi bíráló bizottság az

eredeti **SINGER** varrógépeket**GRAND PRIX**

a legmagasabb kiállítási díjjal tüntette ki.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Kolozsváron.

(433.)

Kitünő minőségű slavoniai

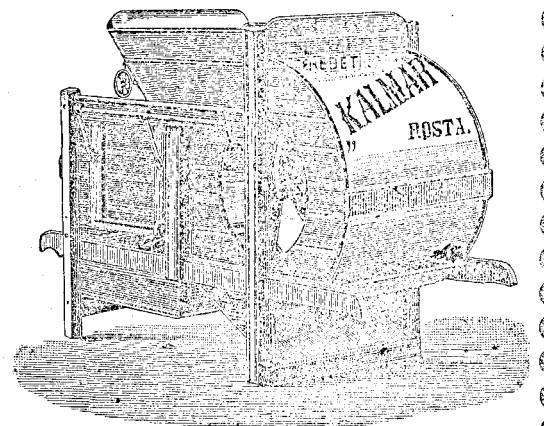
Tölgymakkot

nemkülönben mindenféle erdészeti magot ajánl a

„Magyar magpergető gyár, Faragó

(411.) **Béla Zalaegerszegen.**“

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb: Párisban ezüstéremmel.

A LEGOLSSÓBB ROSTA!**Kalmár Zs. utóda** (428.)

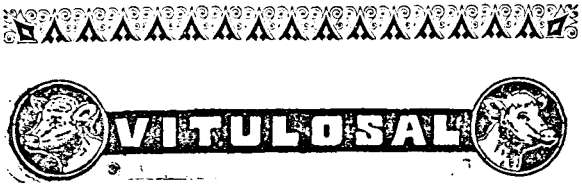
különleges termény-tisztító Rosta gyára

Hódmező-Vásárhelyen.

Legjutányosabb árak mellett ajánlja többszörösen kitüntetett és legjobbnak elismert ujszerkezetű eredeti Kalmár- légturbinával felszerelt Rostát, a melyek egy a legnagyobb gazdaságokban, valamint a kőgazdák és terménykereskedők használatában a legnagyobb közkedveltségnek örvendenek.

A f. évi kolozsvári kiállításon kitüntetve számos példányokra megrendelést nyert eredeti KALMÁR-rosta képes árjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Az eredeti KALMÁR-rosták egyszerű szerkezet, szolid kivitel, nagy munkaképesség és a legszebb tisztítási eredményben tűnnek ki.

VITULOSAL
(252.) (törvényileg védve)
(Dr. Weissenberg H.)
Egyedüli, biztos óvszer
a fertőző borjúvérhas ellen

(Borjúvész)

Mindig biztos hatású, egyszerű alkalmazás!
Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen!
Számos elismerő nyilatkozat.
Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau J. O.-S.
Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő.

Klalmár Vilmos
Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Mezei egerek
tömeges és biztos kipusztítására ajánlom az általam készített és már eddig is sok előkelő uradalomban, nagyobb gazdaságokban, ugyszinté több községekben a legjobb sikerrel használt

egérmérget
labdacsk alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1-2 kiló elegendőnek bizonyult, 100 kiló ára 90 kor., 51 kilós láda 6 kor.

SIPÓCZ ISTVÁN
gyógyszerész
Pécsett, (Baranyamegye).
Megrendeléshez hatósági engedélyt kérek mellékelni.

(429.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest
Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék
mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legtökéletesebben készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

Az összes 50.000 nyeremény **JEGYZEKE.**
A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:
1.000.000 korona.
A nyeremények részletes beosztása a következő:

Kétszázban fizetendő.	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
3 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1238 " "	500
90 " "	300
81700 " "	200
3900 " "	170
4900 " "	130
50 " "	100
3900 " "	80
2900 " "	40
50,000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

Nyujtsunk kezét a szerencsének!
Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb esélyekkel bíró nagy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb tőlünk kezdődik.

100,000 sorsjegyre **50,000**

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek felét pénznyereménnyel huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **egy millió korona.**

Egészben tizenhárom millió korona lesz kihuzva és az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolczad (1/8) frt	— 75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4) "	1.50	"	3.—	"
egy fél (1/2) "	3.—	"	6.—	"
egy egész (1) "	6.—	"	12.—	"

utánvét mellett vagy az összeg előzetes beküldése ellenében Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre.

f. é. novemb. hó 15-ig,
mely napon a huzás kezdetét veszi,
kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Társa
BANKHÁZ

Budapest, (421.)
V., Váci-körút 4a.
Fiókbankházak: IV., Múzeum-körút 11.
VI., Erzsébet-körút 54.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki ve-
vőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három
és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA főelárusítók Budapest.

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző
{ postautalvánnyal küldöm. } törlendő.

Pontos cím.

Fairbanks mérlegek

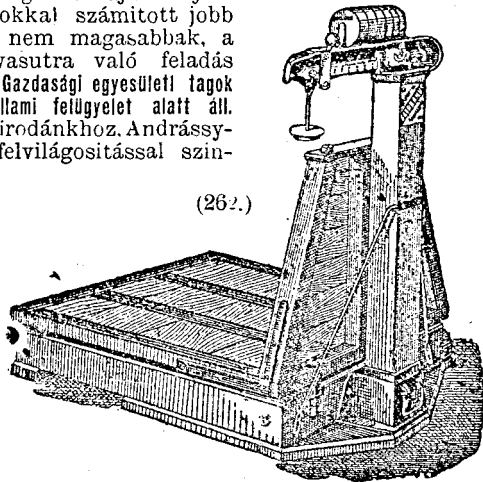
a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolösúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknél fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetüknel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tízedes mérlegek áránál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz. Andrassy-út 14. címzendő. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

(262.)

Jó és szép munkáért.

Szép munkáért és haladásért.

Jó, szép munka és haladásért.

Klaszovitt György

szij és nyereggyártó

Kolozsvárt Unió utca

Raktár mindennemű **kooskázó és lovagló** szerelvényekből, urak és hölgyek, valamint a cs. és k. **tisztek** részére előírás szerint.

Minden előforduló **szij és nyereggyártó** és **táskásmunka** készítés.

Használt hámok és nyergek mindig kaphatók, használt tárgyak megvétetnek vagy becserejtetnek (363.)

Téli és nyári lőtakarók raktáron vagy megrendelésre.

Takarítószerek bármely színű bőrhöz kaphatók.

A t. cz. nagyközönség becses tudomására hozzuk, hogy **külmagyar-utca 49. sz. a.** levő

Ipari (ezelőtt Sigmond-féle) szeszgyárunkban

f. hó 22-étől kezdve marhalizálásra kiválóan alkalmas sűrű

kénsavmentes

nyers és szárított moslékot hozunk forgalomba.

A kiszolgálás **reggeli 4 órától** kezdve egész napon át történik.

Kolozsvárt, 1900. október hóban.

Kiváló tisztelettel

Czell Frigyes és fiai.

(455.)

Telefonszám 25.

Első erdélyi ablakredőny-gyár

FRIEDMANN ADOLF

KOLOZSVÁRT.

A helyben (Nadas-utca 12. szám a.) létesített **ablakredőny-gyárban** mindennemű szövött redőny, jalousia és görfüggöny megrendelés szerint gyorsan és pontosan készül.

Megrendelések a tulajdonos lakásán Nagymalom-utca 1a. szám alatt (Bányai ház) levő irodában is eszközölhetők.

Minták és árjegyzék kívánatra bérmentve.

(384.)

Első erdélyi ablakredőny jalousia és faszövőgyár.

Eladó Méz!

A legfinomabb **erdei színméz** ^{3/5} **kilogrammos üvegekben à 1 korona.** Kapható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalánál: Kolozsvárt, Deák Ferencz- (Bel-Közép-) utca 13. szám alatt.

Vidéki megrendelések bérmentve, utánvétellel!

(375)

Eladó gyümölcs és szőlő oltványok.

A zilahi m. kir. állami faiskolában f. év őszén a következő I. rendű gyümölcs-, szőlő oltványok és amerikai vadvesszők kerülnek eladásra:

Alma: Angol téli arany pármén, Batul és Londoni pepin.

Körte: Angoulemei hercegnő, Nemes kolmár, Erdei, Hardenpont és Napoleon vajoncok.

Szilva: Besztercei, Ageni és Althan ringló, továbbá papir fűtő dió és kajszin baraczk.

Szőlő oltványok: Iardován, Olasz riesling, bakator és Oportó.

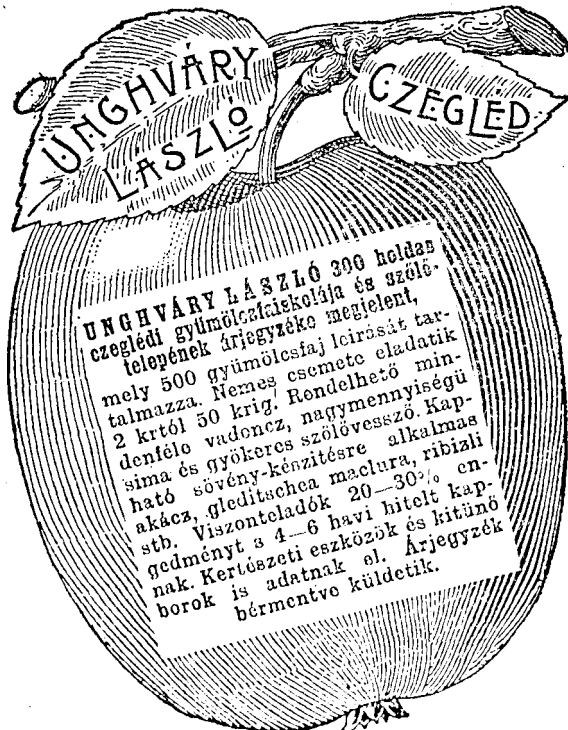
Amerikai vad vesszők: Rip. Portalis, Solon és Rup. Monticola.

Az ára júliányarok.

Előjegyzések, melyek csak december 1-éig fogadtatnak el, a faiskola kezeléséig intézendők,

(451.)

A kezelőség.

(426 I.)

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

raA 1 üveg 2 korona 80 Mlér.

Os. és kir. szab. mosviz lovak számára.

40 év óta udvari istállóiban, e nagyobb katonai és polgári istállóiban használatban, nagyobb fáradozás előtti és utáni erősítésre, rángatózásnál az idegek merevségénél stb. A lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszerártaiban és drogueriaiban.

Franz Joh. Kwizda es. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél Kornenburg, Bécs mellett. (328. I.)

Személyszállító vonatok indulási ideje június 1-től.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve.

Budapest felé:

503 sz. gyors v.	511 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	525 sz. vegy. v.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
5 ²³	1 ²³²	7 ⁰⁰	3 ⁰	6 ³	1 ⁰¹

Kolozsvárról indul:

Deés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
7 ²⁵	4 ⁸

(435.)

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	528 sz. vegy. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
6 ¹¹	8 ³⁰	4 ²⁰	8 ⁵⁰	10 ⁴⁷

Predeal felé:

530 sz. szem. v.	592 sz. sz. sz. t. v.	502 sz. gyors v.	602 sz. gyors v.
3 ⁵⁵	1 ¹⁰⁰	2 ¹⁹	5 ¹¹

Budapest felé:

527 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.
5 ⁸	2 ⁴⁵	7 ⁴⁸	10 ²⁶

K.-Vásárhely felé

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵

Zernest felé:

7711 sz. vegy. v.	7713 sz. vegy. v.	7715 sz. vegy. v.
8 ³⁵	5 ¹⁰	9 ¹⁵

Brassóból indul:

Budapest felé:

511 sz. gyors v.	501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. sz. sz. t. v.	507 sz. szem. v.
4 ¹⁰	2 ³⁸	8 ⁴³	11 ³⁶	2 ²²	11 ⁰⁴

Kolozsvár felé:

508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	524 sz. vegy. v.	506 sz. szem. v.	512 sz. gyors v.	504 sz. gyors v.
2 ⁰⁶	2 ¹⁸	1 ²⁵	3 ⁵⁸	1 ²¹⁶	6 ⁴⁶

Csaba felé:

8902 sz. szem. v.	8904 sz. szem. v.	8912 sz. vegy. v.
10 ²⁰	4 ³⁰	7 ⁰⁰

Nagy-Váradról indul:

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	528 sz. vegy. v.	602 sz. gyors v.
1 ²²⁴	8 ³⁷	1 ⁴³	1 ²⁰⁰

Kolozsvár felé:

515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	527 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	511 sz. szem. v.
1 ²⁰⁵	3 ³⁸	2 ⁰⁷	8 ⁰⁶	8 ⁴⁵

Arad felé:

605 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	625 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.
3 ⁴³	2 ⁰⁰	3 ³³	8 ⁵⁵	8 ¹¹

Besztercze felé:

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.
4 ⁰⁰	9 ⁰⁶

Kis-Kapusról indul:

Nagy-Szeben felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.
2 ²¹	4 ⁴³	11 ³⁰	7 ⁰

Nagy-Szebenből indul:

Kis-Kapus felé:

7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7303 sz. szem. v.	7313 sz. vegy. v.
7 ⁴¹	1 ²¹	4 ⁴⁰	10 ³⁰	3 ⁰⁰

Brassóból indul:

Csik-Gyimes felé:

7802 sz. vegy. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
5 ¹⁹	8 ⁵⁰	3 ¹⁵

Segesvárról indul:

Sz.-Udvárhely felé:

7612 sz. vegy. v.	7614 sz. vegy. v.
3 ²²	11 ¹⁰

A 7363. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. sz. vonat csak hétfőn, csütörtökön és szombaton szem. száll. közlekedik.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről indul:

N.-Szebenből indul:

Kocsárd felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.
5 ³⁰	1 ²²⁵	5 ⁴³	9 ³⁰

Szász-Régen felé:

7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.
4 ⁵⁰	10 ⁴²	5 ⁴⁵

Brassó felé:

7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.
7 ⁰⁴	1 ²³⁰	5 ⁰⁶

Csik-Szereda felé:

7912 sz. vegy. v.	7914 sz. vegy. v.	7916 sz. vegy. v.
7 ¹⁰	11 ⁰⁵	4 ⁵⁷

Fogaras felé:

9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.
4 ³³	2 ⁰⁰

Hazai Jpar

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

ELSŐ ÉRMEK, ARANY KITÜNTETÉSEK, ALLAMDIJAK stb.

A BALANCE SEPARATOR

Iefölöző-gépek hat hónap alatt kifizetik önmagukat.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI., ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCZA 7.

(292. II.)

Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek teljes berendezése.

Tisztelt vevőinknek hosszabb időre biztos vajpiacot biztosítunk.

Elsőrangú műkiállítás.

(366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap

délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:

Séta Rómában.

ALAPITTATOTT: 1866.

MATUTSEK JÓZSEF

férfi-, női- és gyermek-czipész-üzlete

Kolozsvárt,

(442.)

Mátyás király-tér 2. szám alatt.

1885. budapesti országos kiállításon jury-tag.

Ajánlja dúsán ellátott

Cipő-Paktárát

a helyi és vidéki t. közönségnek.

Megrendelések beküldöt mérték vagy láb-beli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

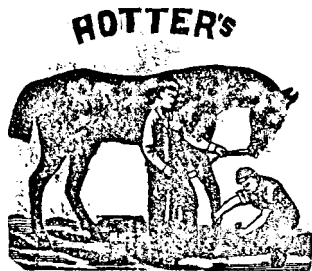
HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez

Bécs. XII. 2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbinol
 1/4 palack frt 6— 1/2 palack frt 3.50.
 Eltávolít mindennemű kinővést és zsíros testtapadékokat, anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Eltávolítja a metámadott és gyenge inakat, eltávolítja és tönkretesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülökdagasztatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, dagasztatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora
 lovak és szarvasmarháknak,
 1 csomag 80 kr.
 Kötőanyag a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs
 1/4 tégely 2 frt. 1/2 tégely 1 frt. 20
 Felülmulthatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

állatgyógykészítményei
 a jelenkor legkötőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerrel hatástukban el nem értek. Raktárak a gyógyszertárakban és drogériákban.
 Főraktár: Dr. BUDAI EMIL városi gyógyszerháza Budapest városházánál, Dr. Egger Leó és Egger J. Nádor gyógyszerháza Budapest, VI. Váci-körút 17. és TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza Budapest VI. Király-utca 12. (524.)

Hotter-féle Training-Fluid
 1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öregkorig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradsalmakra és vontatásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, benuulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópóra
 1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kütinően bevált orvászert. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

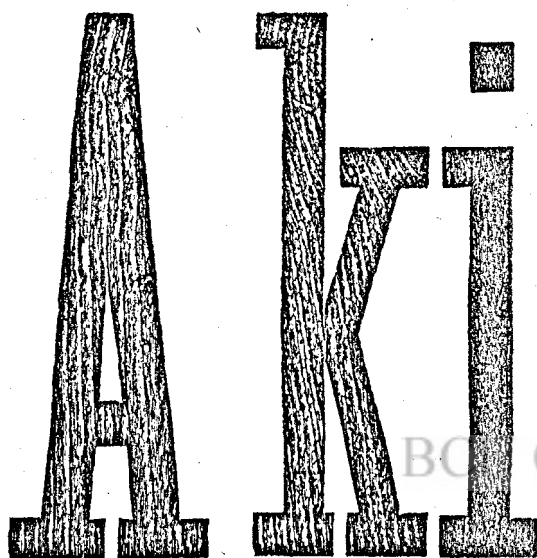
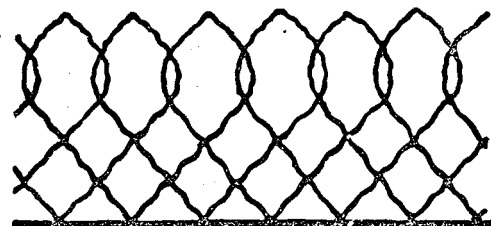
Hotter-féle kólika elleni szer
 1 üveg 1 frt 50 kr.

Lovaknál mindennemű kólika és hűgy felakadás, szarvasmarháknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányórosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löherosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cziinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczel tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakerethe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrácz), sodrony-lábtörölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

tejgazdasági eszközöket vagy gépeket venni szándékozik!

tehenészetét akar be rendezni!

tejgazdasági telepet kíván felállítani!

tejszövetkezetet óhajt létesíteni!

az forduljon teljes bizalommal hozzánk.

Díjmentesen szolgálunk utbaigazítással, tanácssal.

Alfa-Separator

(244.) részvénytársaság.

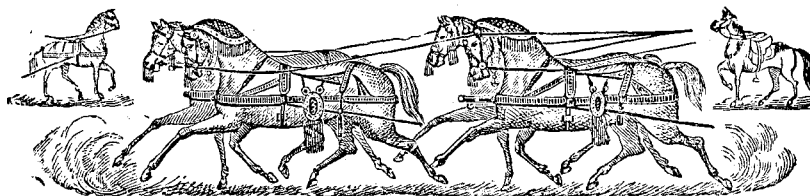
ezelőtt: Pfanhäuser A.
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.

Első alföldi legnagyobb kocsigyártó telep.
 Számos kiállításon arany éremmel kitüntetve. (371.)

Ifj. Hodács János kocsigyártó
 Szeged, Kistisza-utca 4. szám.

— Üri kocsik nagy választékban raktáron. —
 Képes árjegyzék kívánatra ingyen, bérmentve.
 Megrendelések hintók átalakítására és fényezésére pontosan teljesítetnek.

BENYOVITS ISTVÁN szijgyártó üzlete

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor gényeinek megfelelően bereendezett

szijgyártó üzletemben

bármilyen nemű e szakmához tartozó tárgyak és választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek. ugyszintén javításcskatis.

Kiváló tisztetéttel

(355.) **BENYOVITS ISTVÁN**
 szijgyártó.

— Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek. —

STANDARD életbiztosító társaság
 Edinburghban, Angolhon.
 Alapított 1825.

Magyaországi fiók: Budapest, V. ker., Fürdő-u. 4.

Évi bevétel	28,750.000 korona
Kiutalt nyereséményrészek	150,000 000 „
Vagyon	230,000.000 „
Halálesetek folytán kifizetve	478,000.000 „

A „STANDARD“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

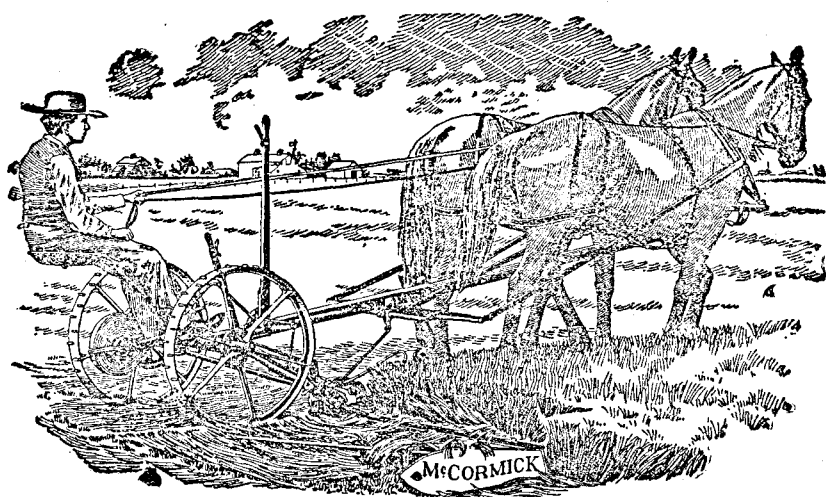
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés. és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háboru biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Erdélyrészi vezgrügynökségek:
 Kolozsvár: Kauntz József Ferencz József-utca 17. (453.)
 Brassó: Czink K. Tehén-tér.

Mc Cormick Harvesting Machine Company

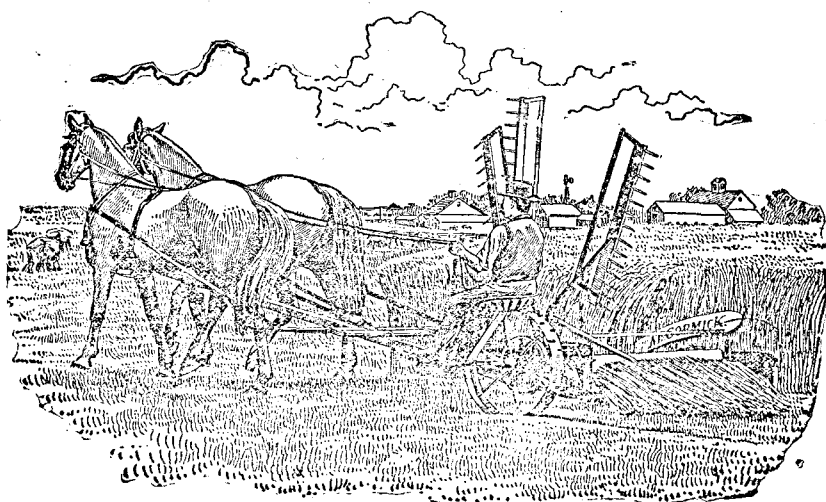
Chicagói aratógépgyár.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 38. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(108)

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépkiállításon
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

